

Влада на Република Северна Македонија

До: Собранието на Република Северна Македонија
Скопје

Врз основа на членот 91 алинеја 2 од Уставот на Република Северна Македонија и членовите 139 и 144 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, Владата на Република Северна Македонија Ви поднесува Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, што го утврди на седницата, одржана на 6 октомври 2026 година.

За претставници на Владата на Република Северна Македонија во Собранието се определени Гоко Велковски, министер за социјална политика, демографија и млади, а за повереници Јехона Рамадани, државен советник во Министерството за социјална политика, демографија и млади и Даниела Божиновска, раководител на сектор во Министерството за социјална политика, демографија и млади.

Претседател на Владата на Република Северна
Македонија

Проф. д-р Христијан Мицкоски

Подготвил: Марија Арсова, 07.10.2026
Проверил: Никола Пасков, 07.10.2026
Контролирал: Снежана Маринова Пендовски, 07.10.2026
Согласен: Зоран Брнчревски, 08.10.2026

Digitally signed by Hristijan
Mickoski
Date: 2026.10.08 13:12:55
+02:00

Одобрил: Игор Јанушев,
Генерален секретар на Владата на Република Северна Македонија

Digitally signed by Igor
Janusev
Date: 2026.10.08 09:31:20
+02:00

Институција: Влада на Република Северна Македонија
Датум/Време: 08.10.2026 09:21

Верификација: Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на кодот за верификација (QR-кодот), односно на линкот подолу:
<https://minterjaila-vlada.mk/Home/GetDocumentReviewContentById?documentId=65d532a5-7739-407d-b2ef-1945da9630d7&materialId=02689136-1241-42df-9bcc-8e1f2a58ae03>

ПРЕДЛАГАЧ: Владата на Република Северна
Македонија

ПРЕТСТАВНИК: м Ѓоко Велковски, министер за
социјална политика,
демографија и млади

ПОВЕРЕНИЦИ: Јехона Рамадани, државен
советник во Министерството за
социјална политика,
демографија и млади и

Даниела Божиновска,
раководител на сектор во
Министерството за социјална
политика, демографија и млади

Предлог на закон
за изменување и дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано
пензиско осигурување

Скопје, октомври 2026 година

ВОВЕД:

I. ОЦЕНКА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување се уредува задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, основање и работење на задолжителните пензиски фондови и друштва за управување со задолжителни пензиски фондови, како дел од системот на пензиското и инвалидското осигурување. Задолжителните пензиски фондови и друштвата се основаат со цел да примаат придонеси од осигурениците обврзани врз основа на закон, да ги вложуваат во финансиски инструменти, да вршат распределба на акумулираните средства и да вршат исплати на програмирани повлекувања согласно со закон. Со овој закон се основа Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување. Едно друштво за управување со задолжителни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови може да управува само со еден задолжителен пензиски фонд кој има една стратегија за инвестирање за сите членови независно од возраста и периодот на инвестирање. Ова претставува проблем бидејќи ваквата стратегија не овозможува усогласување на инвестицискиот ризик со возраста на членовите на задолжителните пензиски фондови. Ова резултира со недоволна заштита за членовите кои се блиску до пензија и ограничени можности за повисок принос кај помладите членови.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Со овој Предлог на Закон се предлага воспоставување на три вида на портфолија во рамки на задолжителните пензиски фондови: растечко, балансирано и конзервативно портфолио – кои претставуваат посебни делови на задолжителниот пензиски фонд и се разликуваат согласно нивото на инвестиционен ризик и структурата на вложувања.

Утврдувањето на видот на портфолио се врши во зависност од возраста на членовите на задолжителните пензиски фондови во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување.

Со воведување на повеќе инвестициони портфолија со различно ниво на ризичност се овозможува:

- Обезбедување поголем очекуван принос за помладите членови на задолжителните пензиски фондови преку повисоко ризични портфолија;
- Зголемување на стабилноста за членовите кои се приближуваат кон пензија преку преминување во балансиран портфолија кои комбинираат принос и умерена заштита од пазарни флуктуации;

- Намалување на ризичноста со приближување кон пензонирање, со цел заштита на досега акумулираните средства преку конзервативни стратегии на инвестирање и минимизирање на можните пазарни шокови во завршната фаза од членството.

Предложените законски измени се изготвени врз основа на анализа на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување – МАПАС. На основа на оваа анализа, предлог решенијата за изменување на законската регулатива заради воведување на повеќе инвестициони портфолија изготвени се од работна група, која е формирана врз основа на Заклучокот на Владата на Република Северна Македонија од Шеесет и осмата седница, одржана на 22 април 2025 година. Работната група беше составена од претставници од Министерството за социјална политика, демографија и млади, Министерството за финансии, Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување – МАПАС и Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија – ФПИОСМ.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Се очекуваат позитивни економски влијанија во делот на подобрување на стабилноста и предвидливоста на пензискиот систем, со што ќе се придонесе кон поголема доверба и зголемување на вкупните вложувања, кон долгорочното штедење. Овие новини ќе придонесат кон унапредување во управување со средствата, со што се зајакнува домашниот финансиски пазар. На овој начин ќе постигнеме усогласување на регулативата со меѓународни стандарди, што може да го подобри кредитниот рејтинг и инвестицискиот амбиент.

Предлогот на закон нема финансиски последици врз буџетот на Република Северна Македонија и другите јавни финансиски средства.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИНОТ НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Предложениот Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување нема фискални влијанија.

ПРЕДЛОГ

на закон за изменување и дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување

Член 1

Во Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија” бр. 29/02, 85/03, 40/04, 113/05, 29/07, 88/08, 48/09, 50/10, 171/10, 36/11, 98/12, 13/13, 164/13, 44/14, 192/15, 30/16, 21/18 и 245/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија” бр. 180/19, 103/21, 86/25 и 114/25), во членот 3 точката 14. се менува и гласи:

„14. „Независен член на надзорен одбор“ е физичко лице и со него поврзани физички лица, кое:

а) Во последните три години:

- немало материјален интерес или деловен однос со друштвото како деловен партнер или како раководно лице, член на управен одбор или член на надзорен одбор во деловниот партнер на друштвото, во вредност која просечно годишно надминува 3.000.000 денари;

- не е вработено и не е член на управен одбор и надзорен одбор на друштвото и

- не работи односно не работело во друштво за ревизија кое во периодот во кој тој ја извршувал функцијата, вршело ревизија на работењето на друштвото;

б) не е акционер со квалификувано учество од 10% во друштвото или не застапува акционер со квалификувано учество од 10% во друштвото.“

Во точката 16. на крајот на реченицата сврзникот „и“ се заменува со точка и запирка и по точката 17. се додаваат четири нови точки 18., 19., 20. и 21., кои гласат:

„18. „Портфолио во задолжителен пензиски фонд“ е збир на финансиски инструменти во рамките на задолжителен пензиски фонд кое може да биде растечко, балансирано и конзервативно;

19. „Растечко портфолио“ е дел од задолжителен пензиски фонд со инвестициона стратегија на долг рок, кое претставува збир на финансиски инструменти со висок ризик и висок принос;

20. „Балансирано портфолио“ е дел од задолжителен пензиски фонд со инвестициона стратегија на среден рок, кое претставува збир на финансиски инструменти со умерен ризик и умерен принос и

21. „Конзервативно портфолио“ е дел од задолжителен пензиски фонд со инвестициона стратегија на краток рок, кое претставува збир на финансиски инструменти со низок ризик, низок принос и висока ликвидност.“

Член 2

Во член 21 во ставот (1) по зборот „средства,“ се додаваат зборовите „за видот на портфолио,“.

Во став (2) во точката а) по зборот „сметка“ се додаваат зборовите „по вид на портфолио“.

Во став (2) точката б) по зборот „управува“ се додаваат зборовите „според видот на портфолио“.

Во ставот (3) по зборот „потсметки“ се додаваат зборовите „по вид на портфолио“.

Во ставот (8) по зборот „сметка“ се додаваат зборовите „по вид на портфолио“.

Член 3

Во членот 21-а ставот (1) се менува и гласи:

„Друштвото е должно да има посебна организациона единица за внатрешна ревизија која е независна и за својата работа одговара пред надзорниот одбор на друштвото.“

Во ставот (2) по точката „з)“ сврзникот „и“ се заменува со точка запирка.

Во точката s) точката се заменува со точка запирка и се додаваат две нови точки „и)“ и „j)“, кои гласат:

„и) оценка на процесот на управување со средствата на секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд и

j) оценка на спроведување на процесот на распределба на членовите по портфолијата во задолжителниот пензиски фонд.“

По ставот (5) се додава нов став (6), кој гласи:

„(6) Со организационата единица од ставот (1) на овој член, раководи овластен ревизор.“

Ставот (6) станува став (7).

Член 4

Во член 21-б во ставот (6) по зборот „фонд“ се додаваат зборовите „по вид на портфолио“.

Член 5

Во член 39-в во ставот (1) точката к) се менува и гласи:

„информативен проспект за секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд и програма за инвестициона стратегија за секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд;“.

Во став (3) во точката а) зборовите „спречување на перење пари и финансирање тероризам“ се заменуваат со зборовите „финансиско разузнавање“.

Член 6

Во член 39-ј став (5) во точката е) по сврзникот „за“ се додаваат зборовите „секое портфолио на“.

Во точката ј) по зборот „стратегија“ се додаваат зборовите „на секое портфолио“.

Член 7

Во членот 39-л ставот (1) се менува и гласи:

„Задолжителните пензиски фондови и нивните портфолија се спојуваат соодветно според вид во исто време со друштвата кои управувале со тие пензиски фондови и се основа еден задолжителен пензиски фонд со три портфолија.“

Член 8

Во член 39-м во ставот (2) по првата реченица се додава нова реченица, која гласи:

„Со тоа, портфолијата во задолжителниот пензиски фонд со кој управува друштвото кое се присоединува, се присоединуваат соодветно според вид кон портфолијата во задолжителниот пензиски фонд со кој управува друштвото кон кое се врши присоединувањето.“

Член 9

Во член 40 во ставот (1) втората реченица се менува и гласи:

„Задолжителниот пензиски фонд го сочинуваат придонесите и средствата на членовите, средствата на пензионираниите членови, приносите од инвестираните средства намалени за надоместоците што се наплатуваат од задолжителниот пензиски фонд и надоместоците за ненавремено пренесување на придонесите.“

Ставот (3) се менува и гласи:

„Задолжителниот пензиски фонд се состои од три портфолија и тоа: растечко портфолио, балансирано портфолио и конзервативно портфолио, кои претставуваат посебни делови од задолжителниот пензиски фонд и се формираат врз основа на

возраста на членовите на задолжителниот пензиски фонд и/или нивниот избор на вид на портфолио.”

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

„(4) Средствата на задолжителниот пензиски фонд се водат на сметка која се состои од три потсметки за секое портфолио поединечно и се целосно одвоени од средствата на друштвото кое управува со тој фонд.“

Член 10

Членот 45 се менува и гласи:

„(1) Статутот на задолжителниот пензиски фонд содржи:

а) дефинирање на секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд согласно старосната структура на членовите и прифатливото ниво на ризик и принос;

б) податоци за основните принципи и посебни ограничувања при инвестирањето за секое портфолио, освен оние утврдени со закон;

в) начинот на пресметување на трансакционите провизии непосредно поврзани со продавање и купување на финансиски инструменти на задолжителниот пензиски фонд и нивно одбивање од сметките на членовите и пензионираниите членови на фондот;

г) одбивања од средствата на задолжителниот пензиски фонд за секое портфолио заради плаќање на надоместоци на друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови;

д) поединости за начинот на водење на сметководството на задолжителниот пензиски фонд за секое портфолио;

ѓ) начин на информирање на членовите и пензионираниите членови на задолжителниот пензиски фонд и дневниот весник во кој се објавуваат информативните проспекти на задолжителниот пензиски фонд за секое портфолио;

е) податоци за начинот на пресметка и исплата на програмирани повлекувања и

ж) други податоци од значење за задолжителниот пензиски фонд.

(2) Агенцијата дава согласност на статутот на задолжителниот пензиски фонд.“

Член 11

Во член 52 ставот (3) се менува и гласи:

„Пресметката на висината на платата, додатоците на плата, месечниот надоместок и другите надоместоци на претседателот и на членовите на Советот на експерти на Агенцијата, се врши со множење на коефициентот, кој со одлука го утврдува Советот на експерти, со просечната месечна исплатена бруто-плата по вработен за претходната година во Република Северна Македонија, објавена од Државниот завод за статистика, во рамките на средствата обезбедени со годишниот финансиски план на Агенцијата за

соодветната година. На одлуката за утврдување на коефициентот согласност дава Собранието на Република Северна Македонија.”

Член 12

Во член 56-а во ставот (1) зборовите „во износ определен со финансискиот план на Агенцијата“ се бришат.

Во ставот (2) точката б) се менува и гласи:

„развивање, унапредување и надградба на деловните процеси и информатичкиот систем за капитално финансираното пензиско осигурување, како и за обезбедување и јакнење на институционалните, човечките, материјално-техничките и просторните капацитети неопходни за непречено функционирање на Агенцијата, и.“

Член 13

Во член 58 во ставот (6) се додава нова реченица, која гласи:

„Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд, врши распределба на времено распределен осигуреник во портфолио согласно член 58-б став (5) од овој закон, за што најдоцна во рок од три дена го известува (во електронска или хартиена форма), за видот на портфолио во кое е распределен.“

Во ставот (7) по зборовите „приносот на“ се додаваат зборовите „растечкото портфолио на“.

Член 14

По членот 58-а се додаваат два нови члена 58-б и 58-в, кои гласат:

Член 58-б

(1) При потпишување на договор за членство со друштвото кое управува со избраниот задолжителен пензиски фонд, осигуреникот избира едно од портфолијата на тој задолжителен пензиски фонд, и тоа: растечко, балансирано или конзервативно портфолио.

(2) Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд, врши распределба на членот во портфолиото кое го избрал, најдоцна во рок од три дена по направениот избор.

(3) При изборот на видот на портфолио, осигуреникот се води од навршените години на живот, при што:

а) осигуреник на возраст до 45 години на живот може да избере растечко или балансирано портфолио;

б) осигуреник на возраст од 45 години до 57 години на живот може да избере растечко, балансирано или конзервативно портфолио и

в) осигуреник на возраст над 57 години на живот може да избере балансирано или конзервативно портфолио.

(4) Пред потпишувањето на договорот за членство, друштво или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и неговите агенти се должни да го информираат осигуреникот за правилата за избор на вид на портфолио според возраста.

(5) Доколку осигуреникот не избере вид на портфолио или избере вид на портфолио кое не е во согласност со правилата од став (3) на овој член, друштвото задолжително го распределува во портфолио согласно следните правила:

а) осигуреник на возраст до 45 години на живот во растечко портфолио;

б) осигуреник на возраст од 45 години до 57 години на живот во балансирано портфолио и

в) осигуреник на возраст над 57 години на живот во конзервативно портфолио.

(6) Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд воспоставува евиденција за изборот од став (1) на овој член и распределбата од ставовите (5) и (8) од овој член и го известува (во електронска или хартиена форма), членот на пензискиот фонд за неговата распределба во портфолио до крајот на месецот кој следи по месецот во кој е извршена распределбата.

(7) Доколку осигуреникот не потпише договор за членство во задолжителен пензиски фонд, во рокот од член 58 став (8) од овој закон, по истекот на тој рок останува распределен во портфолиото во кое бил распределен од друштвото.

(8) Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд ги распределува постојните членови и пензионирани членови на задолжителните пензиски фондови и нивните средства во портфолијата согласно ставот (5) од овој член.

(9) Советот на експерти на Агенцијата со правилник:

а) поблиску ги пропишува формата и содржината на обрасците на договорот за членство и на изјавата за избор на едно од портфолијата на задолжителниот пензиски фонд: растечко, балансирано или конзервативно портфолио и

б) го утврдува датумот и начинот на распределба на постојните членови и пензионирани членови на задолжителните пензиски фондови и нивните средства во портфолијата.

Член 58-в

(1) Член на задолжителен пензиски фонд може еднаш во една календарска година да избере друг вид на портфолио во рамките на задолжителен пензиски фонд, во согласност со член 58-б став (3) од овој закон.

(2) Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд задолжително го известува секој член на задолжителен пензиски фонд за правото за избор на вид на портфолио согласно член 58-б ставовите (3) и (5) од овој закон, една година пред

навршување на возраста за промена на вид на портфолио. Друштвото го доставува известувањето истовремено со известувањата од член 95 од овој закон, во писмена форма, а по претходна писмена согласност од членот, единствено во електронска форма.

(3) Доколку до датумот на навршување на возраста за промена на вид на портфолио членот избере вид на портфолио кое не е во согласност со член 58-б ставот (3) од овој закон или не избере вид на портфолио, друштвото задолжително го распределува во портфолио согласно член 58-б ставот (5) од овој закон.

(4) Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд, води евиденција за извршената распределба во друго портфолио и задолжително го известува членот на пензискиот фонд до крајот на месецот кој следи по месецот во кој е извршена распределбата.“

Член 15

Во член 61 во ставот (1) се додава нова реченица, која гласи:

„При потпишување на договор за премин, членот избира и вид на портфолио“.

По ставот (5) се додаваат два нови става (6) и (7), кои гласаат:

„(6) Доколку членот не избере вид на портфолио или избере вид на портфолио кое не е согласно член 58-б ставот (3) од овој закон, друштвото задолжително го распределува во портфолио согласно член 58 ставот (5) од овој закон.

(7) Друштвото воспоставува евиденција за изборот од ставот (1) на овој член или распределбата од ставот (6) на овој член и задолжително му потврдува на членот на пензискиот фонд за неговата распределба во портфолио до крајот на месецот кој следи по месецот во кој е извршена распределбата .“

Член 16

Во член 74 ставот (1) се менува и гласи:

„Никој не смее на друго лице да нуди било какви подароци со цел да го наведе да склучи договор за членство во задолжителен пензиски фонд и да избере некој вид на портфолио или договор за програмирани повлекувања или да остане член или пензиониран член во некој задолжителен пензиски фонд и во некое портфолио.“

Во ставовите (3) и (4) по зборот „фонд“ се додаваат зборовите „или да одберат друго портфолио“.

Во став (5) по зборот „членство“ се додаваат зборовите „или за избор на друго портфолио“.

Член 17

Во член 75 ставот (1) се менува и гласи:

„Лицата од ставот (3) на овој член не смеат да даваат погрешни и неточни информации за задолжителен пензиски фонд, за портфолијата на задолжителниот пензиски фонд или за друштвото кое управува со тој фонд или информации кои можат да ги доведат во заблуда членовите и пензионираните членови на задолжителен пензиски фонд, како и лицата кои имаат право да станат членови и пензионирани членови на задолжителен пензиски фонд, ниту со усни изјави, пишан материјал, преку оглас и било каков друг рекламен материјал .“

Во ставот (2) по зборот „резултати“ се додаваат зборовите „на кое било портфолио“.

Член 18

По член 75-а се додава нов член 75-б, кој гласи:

„Член 75-б

(1) Друштво и друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и неговите агенти се должни да ги информираат членовите за обврската за избор на едно од трите портфолија на задолжителниот пензиски фонд и нивните карактеристики, за законските можности за избор на портфолио зависно од годините на возраст согласно член 58-б ставот (3) од овој закон и за задолжителната распределба во соодветно портфолио согласно член 58-б ставот (5) од овој закон, доколку изборот на портфолио е спротивен на член 58-б ставот (3) од овој закон.

(2) Друштво и друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и неговите агенти се должни да ги информираат членовите за нивното право на избор на друг вид на портфолио, како и за задолжителната распределба во соодветно портфолио со навршување на возраст согласно член 58-в од овој закон.“

Член 19

Во член 77-г во ставот (9) по зборот „што“ се додаваат зборовите „претседателот на“.

Член 20

Во член 77-ј во ставот (10) на почетокот на реченицата се додаваат зборовите „Претседателот на“.

Член 21

Во членот 82 ставот (1) се менува и гласи:

„За евиденција на секоја индивидуална сметка и за евиденција на средствата на секое портфолио во задолжителен пензиски фонд се користат сметководствени единици.“

Во ставот (2) по зборовите „средства на“ се додаваат зборовите „секое портфолио на“.

Ставот (3) се менува и гласи:

„Вредноста на вкупниот број сметководствени единици на едно портфолио на задолжителниот пензиски фонд, секогаш е еднаква на вкупната вредност на нето средствата на тоа портфолио, пресметана согласно со членот 83 од овој закон. Збирот на вредноста на трите портфолија ја претставува вредноста на задолжителниот пензиски фонд.“

Член 22

Во членот 83 ставот (1) се менува и гласи:

„Вредноста на средствата на секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд се утврдува врз основа на пазарната вредност на секое поединечно средство, при што се користи иста вредност на секој инструмент во различните видови на портфолио.“

Во ставовите (2) и (3) по зборовите „средствата на“ се додаваат зборовите „секое портфолио на“.

Член 23

Во член 84 во ставот (1) зборовите „сметководствени единици“ се заменуваат со зборовите „сметководствени единици на соодветното портфолио“.

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

„(3) Вредноста на сметководствената единица на секое поединечно портфолио е еднаква на вредноста на нето средствата на тоа портфолио поделена со вкупниот број на сметководствени единици во тоа портфолио.“

Ставот (3) станува став (4).

Член 24

Во член 85 во ставот (1) по зборовите „средствата на“ се додаваат зборовите „секое портфолио на“.

Во ставот (2) по зборовите „единица на“ се додаваат зборовите „секое портфолио на“.

Член 25

Во член 86 ставот (2) се менува и гласи:

„Приносот на секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд во номинален износ е еднаков на промената на вредноста на сметководствената единица на соодветното портфолио на последниот датум на процена од ставот (1) на овој член, во однос на вредноста на сметководствената единица на соодветното портфолио на последниот датум на процена од почетниот месец од ставот (1) на овој член. Приносот на секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд во реален износ се пресметува врз основа на приносот на портфолиото на задолжителниот пензиски фонд во номинален износ и нивото на трошоците на живот во истиот период за кој се пресметува

приносот, објавени од Државниот завод за статистика. Износот на приносите се изразува во проценти.“

Член 26

Во член 87 став (1) во точката а) по зборот „приносот“ се додаваат зборовите „по портфолио“.

Точката б) се менува и гласи:

„Датумот на кој друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно да ја извести Агенцијата за вредноста на нето средствата на задолжителниот пензиски фонд по портфолио, прецизната методологија за утврдување на датумите за пресметка на приносот согласно член 86 од овој закон, методологијата за пресметување на приносот на пензискиот фонд и методите на заокружување на тие вредности, вредноста на сметководствената единица по портфолио, приносот по портфолио на односниот пензиски фонд и за начинот на таквото известување.“

Член 27

Во член 88 во ставот (2) по зборовите „дополнителните извештаи“ се додаваат зборовите „по портфолио“ и по зборот „план“ се додаваат зборовите „по портфолио“.

Член 28

Во член 89 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

„Кога пензиониран член избрал исплата на пензија преку програмирано повлекување, согласно ставот (1) точките б) или в) на овој член, друштво или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови задолжително го распределува во конзервативно портфолио на задолжителниот пензиски фонд, при што се води сметка за датумите и висината на исплатите на пензија на членот и ликвидноста на средствата.“

Член 29

Во член 94 во ставот (1) точката ј) се менува и гласи:

„вид на портфолија на задолжителниот пензиски фонд;“

Точката л) се менува и гласи:

„нето вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд по вид на портфолио;“

Во точката љ) точката се заменува со сврзникот „и“.

По точката љ) се додава нова точка м), која гласи:

„м) податоци за инвестиционите стратегии според вид на портфолио во рамките на задолжителниот пензиски фонд.“

Член 30

Во член 96 во став (1) точката е) се менува и гласи:

„информација за доставени известувања до членовите во врска со правото за избор на вид на портфолио и за распределбата во портфолио согласно член 58-б ставови (3) и (5) од овој закон, како и информација за доставени известувања до членовите и до пензионираните членови од членот 95 ставови (1) и (3) од овој закон“.

Точката ж) се менува и гласи:

„подетални податоци за вкупниот број на членови во задолжителниот пензиски фонд по вид на портфолио и вкупно, бројот на членовите кои се зачлениле во задолжителниот пензиски фонд по вид на портфолио и вкупно, бројот на оние кои преминале во друг задолжителен пензиски фонд, број на членови со извршена промена на вид на портфолио, бројот на починати членови и бројот на корисници на пензија;“.

Член 31

Членот 98 се менува и гласи:

„(1) Друштвото и друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови може да ги наплатува единствено следните надоместоци:

а) надоместок од придонес како процент од секој уплатен придонес по вид на портфолио во задолжителен пензиски фонд, пред претворање на средствата во сметководствени единици. Висината на надоместокот ја определува друштвото, но таа не може да надмине 1,5% од секој уплатен придонес, освен за конзервативно портфолио каде висината на надоместокот не може да надмине 0,5% од секој уплатен придонес;

б) месечен надоместок од вредноста на нето средствата на задолжителниот пензиски фонд, за покривање на трошоците на друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, за управувањето со задолжителниот пензиски фонд. Висината на надоместокот ја определува друштвото, но таа не може да надмине 0,03% од вредноста на нето средствата, освен за конзервативно портфолио каде висината на надоместокот не може да надмине 0,01% од вредноста на нето средствата и

в) надоместок во случај на пренос на средствата во друг задолжителен пензиски фонд, под услов членот кој преминува да бил член во постојниот фонд пократко од 24 месеци пред да премине во другиот задолжителен пензиски фонд.

(2) Пресметката на надоместокот од став (1) точка б) на овој член, се врши на секој датум на процена на средствата на задолжителниот пензиски фонд и се наплатува на петтиот работен ден во месецот по процената.

(3) Надоместокот од ставот (1) точка в) на овој член, го уплатува членот на задолжителниот пензиски фонд кој пристапува во другиот задолжителен пензиски

фонд. Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд во кој пристапува членот или претставник на тоа друштво не смее да го плати овој надоместок.

(4) Надоместокот од став (1) точка в) на овој член, не се наплатува во следните случаи:

а) ако друштвото кое треба да изврши пренос на средства од еден задолжителен пензиски фонд во друг задолжителен пензиски фонд ги зголемило или известило за зголемување на надоместоците од ставот (1) на овој член, во периодот од шест месеци пред датумот на преносот на средствата;

б) ако Агенцијата докаже дека лицето се зачленило во тој задолжителен пензиски фонд или избрало друго портфолио како последица на маркетинг и рекламни активности спротивни на одредбите од овој закон;

в) ако над друштвото кое управува со тој задолжителен пензиски фонд е отворена стечајна постапка или одобрението за управување со тој задолжителен пензиски фонд му е повлечено или укинато;

г) доколку членот нема средства на индивидуалната сметка или

д) во случај на спојување или присоединување на друштвото кое треба да изврши пренос на средства од еден во друг задолжителен пензиски фонд, во периодот од 180 дена од спојувањето или присоединувањето на друштвото.

(5) Советот на експерти на Агенцијата го утврдува максималниот износ на паричниот надоместок од став (1) точка в) на овој член, врз основа на бројот на денови од датумот кога членот се стекнал со статус на член во постојниот задолжителен пензиски фонд, до датумот на пренос на средствата на индивидуалната сметка на членот во другиот задолжителен пензиски фонд и начинот на наплата.“

Член 32

Во член 104 ставот (1) се менува и гласи:

„(1) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно средствата на задолжителниот пензиски фонд од растечко, балансирано и конзервативно портфолио да ги инвестира согласно овој закон и инвестиционата стратегија на секое портфолио со цел за остварување на највисок принос при дадено ниво на ризик за соодветното портфолио единствено во корист на членовите и пензионираниите членови на секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд и преку диверзификација и финансиска анализа да се минимизира ризикот од загуби:

а) кои настанале поради не плаќање на издавачот или другата договорна страна;

б) кои произлегуваат од влијанието на домашните и странските финансиски пазари;

в) во реалната вредност на средствата на секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд поради инфлација и

г) кои се последица од продажба на средствата од секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд поради обезбедување на ликвидност на секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд.

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

„(2) При инвестирањето на средствата на секое портфолио, треба да се има во предвид промената на прифатливото ниво на ризик и принос, сигурност и ликвидност во текот на животниот век на членовите и пензионираниите членови.“

Во ставот (2) кој станува став (3), по зборот „средствата“ се додаваат зборовите „од растечко, балансирано и конзервативно портфолио“, а зборовите „неговите фидуцијарни“ се заменуваат со зборовите „неговата фидуцијарна“.

По ставот (2) кој станува став (3), се додава нов став (4), кој гласи:

„(4) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, при инвестирање на средствата на секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд, треба да води сметка дали правните лица во кои ги инвестираат средствата ги земаат предвид социјалните, етичките и аспектите на животната средина и еднаш годишно да ја извести Агенцијата дали се вложени средства во такви правни лица.“

Член 33

Членот 105 се менува и гласи:

„(1) Средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се инвестираат само во следните видови инструменти:

а) обврзници и други хартии од вредност што ги издава или за кои гарантира Република Северна Македонија;

б) обврзници и други хартии од вредност што ги издала или за кои гарантира Народната банка на Република Северна Македонија;

в) депозити во банки кои имаат дозвола издадена од Народната банка на Република Северна Македонија, доколку носат камата;

г) сертификати за депозит, комерцијални записи и обврзници издадени или гарантирани од банки кои имаат дозвола издадена од Народната банка на Северна Република Македонија;

д) хартии од вредност врз основа на хипотека издадени од банки кои имаат дозвола издадена од Народната банка на Република Северна Македонија;

ѓ) обврзници издадени од единиците на локалната самоуправа врз основа на одобрение од Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија, на подсегментите од официјалниот и редовниот пазар на берзата на долгорочни хартии од вредност или на друг организиран пазар на хартии од вредност во Република Северна Македонија;

е) комерцијални записи издадени од домашни акционерски друштва кои не се банки врз основа на одобрение од Комисијата за хартии од вредност на Република

Северна Македонија, на подсегментите супер котација, берзанска котација и задолжителна котација во рамки на официјалниот пазар и на пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување во рамките на редовниот пазар или на друг организиран пазар на хартии од вредност во Република Северна Македонија;

ж) обврзници издадени од домашни акционерски друштва кои не се банки, врз основа на одобрение од Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија на подсегментите од официјалниот и редовниот пазар или на друг организиран пазар на хартии од вредност во Република Северна Македонија, над кој надзор врши Комисијата;

з) акции од домашни акционерски друштва кои не се затворени инвестициски фондови, издадени врз основа на одобрение од Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија и кои се контролирани од Комисијата;

с) удели на отворени инвестициски фондови и приватни инвестициски фондови и акции на затворени инвестициски фондови регистрирани од Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија при што средствата на приватните инвестициски фондови се вложуваат во акции и удели на микро, мали и средни трговски друштва во Република Северна Македонија согласно со Законот за трговските друштва;

и) должнички хартии од вредност издадени од Европската централна банка, Европската инвестициона банка и Светската банка;

ј) обврзници и други хартии од вредност издадени од влади на странски држави и централни банки на земјите членки на Европската унија или на ОЕЦД;

к) должнички хартии од вредност кои имаат рејтинг препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции, издадени од недржавни, странски компании или банки од земјите членки на Европската унија или на ОЕЦД;

л) акции и потврди за депонирани странски акции издадени од странски компании или банки чии должнички хартии од вредност кои имаат рејтинг препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции, со кои се тргува на главните берзи во земјите членки на Европската унија или на ОЕЦД;

љ) документи за удели, акции и други инструменти издадени од овластени инвестициски фондови доколку инвестициите во деривативни инструменти изнесуваат најмногу 20% од средствата на инвестициониот фонд единствено со цел заштита на средствата и обврските на инвестициониот фонд или заради поефикасно остварување на целите на инвестиционата политика на инвестициониот фонд, во кои се вложени средствата, со седиште во земја членка на Европската унија или на ОЕЦД;

м) деривативни финансиски инструменти, единствено заради заштита на средствата на задолжителниот пензиски фонд од промени на пазарните, каматните, валутните кредитни, ликвидносни, оперативни, правни и системски ризици, со кои се тргува на регулираните пазари и пазарите преку шалтер во:

- Република Северна Македонија,
- земјите членки на Европската унија или
- земјите членки на ОЕЦД.

(2) Советот на експерти на Агенцијата ги уредува карактеристиките на регулираните пазари на капитал и инструментите во кои се вложуваат средствата на задолжителните пензиски фондови.

(3) Тргувањето со хартиите од вредност на задолжителните пензиски фондови се врши на регулирани секундарни пазари, на пазари преку шалтер и на примарни пазари за инструментите кои ги исполнуваат условите од овој член.”

Член 34

Членот 106 се менува и гласи:

„(1) Средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се инвестираат во хартии од вредност на ист издавач најмногу 10% од номиналната вредност на поединечна хартија од вредност издадена од тој издавач.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, во обврзници и други должнички хартии од вредност издадени од единиците на локалната самоуправа, може да се инвестираат најмногу 20% од номиналната вредност на поединечната хартија од вредност. Средствата на задолжителниот пензиски фонд може да се инвестираат најмногу 20% од вкупно издадените обврзници на единицата на локалната самоуправа.

(3) По исклучок од став (1) на овој член, во обврзници и други должнички хартии од вредност издадени од домашните акционерски друштва може да се инвестираат најмногу 20% од номиналната вредност на поединечната хартија од вредност.

(4) По исклучок од став (1) на овој член, во документи за удел и акции на инвестициски фондови може да се инвестираат најмногу 10% од вкупниот број на удели или акции на поединечниот инвестициски фонд.

(5) Средствата на задолжителниот пензиски фонд може да се инвестираат без ограничување од номиналната вредност на поединечна должничка хартија од вредност издадена или за која гарантира Република Северна Македонија.

(6) Агенцијата може да пропише ограничувања на вложувањата на одделни видови инструменти различни од ограничувањата утврдени во овој член и членовите 106-а, 107, 107-а и 107-б од овој закон, кои се однесуваат за поединечен задолжителен пензиски фонд. Ограничувањата важат најмногу пет години од денот на давање на одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд. Ограничувањата не можат да бидат целосно или делумно укинати без претходно писмено известување до секое друштво кое управува со задолжителен пензиски фонд во рок од најмалку една година од укинувањето на ограничувањата.“

Член 35

По членот 106 се додава нов член 106-а, кој гласи:

„Член 106 -а

(1) Најмногу 5% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се инвестираат во инструменти, издадени од поединечен субјект кој не е основан од државата и кој е регистриран во Централниот регистар на Република

Северна Македонија или во земја членка на Европска унија или на ОЕЦД, освен во депозити и сертификати за депозит. Најмногу 7,5% од средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се инвестираат во инструменти, на вакви меѓусебно поврзани субјекти дефинирани со овој закон.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, најмногу 2,5% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд може да се инвестираат во удели и акции на отворени и затворени инвестициски фондови издадени од поединечно друштво кое управува со инвестициски фондови во Република Северна Македонија, а најмногу 1% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд може да се инвестираат во поединечен инвестициски фонд. Најмногу 1,25% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд може да се инвестираат во удели на приватни инвестициски фондови издадени од поединечно друштво кое управува со инвестициски фондови во Република Северна Македонија, а најмногу 0,5% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд може да се инвестираат во поединечен приватен инвестициски фонд.

(3) По исклучок од став (1) на овој член, најмногу 20% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд може да се инвестираат во удели и акции на инвестициски фондови издадени од исто друштво кое управува со инвестициски фондови од земја членка на Европска унија или на ОЕЦД, а најмногу 5% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд може да се инвестираат во поединечен инвестициски фонд управуван од исто друштво.

(4) Најмногу 3% од средствата на задолжителниот пензиски фонд може да се инвестираат во депозити и сертификати за депозит на една банка која има дозвола издадена од Народна банка на Република Северна Македонија, а најмногу 5% од средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се инвестираат во депозити и сертификати на меѓусебно поврзани банки дефинирани со овој закон.

(5) По исклучок од став (4) на овој член, најмногу 2% од средствата на задолжителниот пензиски фонд може да се инвестираат во инструменти издадени од банка која е чувар на имот на задолжителниот пензиски фонд.“

Член 36

Членот 107 се менува и гласи:

„Во растечко портфолио вложувањата во одделни видови инструменти од член 105 ставот (1) од овој закон, подлежат на следните ограничувања:

а) од 10% до 65% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точките а), б), в), г), д), ё), е), ж), и), ј) и к) од овој закон;

б) од 40% до 90% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точките з), с), л) и љ) од овој закон;

в) во рамките на ограничувањата од точката а) на овој став најмногу 60% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструменти од член 105 став (1) точките а) и б) од овој закон;

г) во рамките на ограничувањата од точката а) на овој став најмногу 20% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точките в), г) и д) од овој закон, од кои најмногу 15% од вредноста на средствата во портфолиото, можат да се инвестираат во инструментите од член 105 став (1) точката в) од овој закон;

д) во рамките на ограничувањата од точката а) на овој став, најмногу 20% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точките ф), е) и ж) од овој закон. Во рамките на ова ограничување најмногу 10% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструментите од член 105 став (1) точката г) од овој закон;

ѓ) во рамките на ограничувањата од точката б) на овој став најмногу 40% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точката з) од овој закон;

е) во рамките на ограничувањата од точката б) на овој став, најмногу 5% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точката с) од овој закон. Во рамките на ова ограничување најмногу 1,5% од вредноста на средствата во портфолиото може да се вложи во документи за удел на приватните инвестициски фондови;

ж) најмногу 70% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструменти на странски издавач надвор од Република Северна Македонија, кој има рејтинг препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции.

з) во рамките на ограничувањето од 70% од точката ж) на овој став најмногу 60% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструменти од член 105 став (1) точките к), л), и љ) од овој закон и

с) најмногу 5% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструменти од член 105 став (1) точката м) од овој закон, доколку другата договорна страна е банка со седиште во Република Северна Македонија, земја членка на Европска Унија или на ОЕЦД. Во рамките на ова ограничување најмногу 2% од вредноста на средствата во портфолиото доколку другата договорна страна е друго правно лице со седиште во Република Северна Македонија, земја членка на Европска Унија или на ОЕЦД.“

Член 37

По членот 107 се додаваат четири нови членови 107-а, 107-б, 107-в и 107-г, кои гласат:

„Член 107-а

Во балансирано портфолио во задолжителен пензиски фонд вложувањата во одделни видови инструменти од член 105 ставот (1) од овој закон, подлежат на следните ограничувања:

а) од 35% до 80% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точките а), б), в), г), д), ё), е), ж), и), ј) и к) од овој закон;

б) од 20% до 70% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точките з), с), л) и љ) од овој закон;

в) во рамките на ограничувањата од точката а) на овој став, најмногу 80% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструменти од член 105 став (1) точките а) и б) од овој закон;

г) во рамките на ограничувањата од точката а) на овој став, најмногу 30% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точките в), г) и д) од овој закон, од кои најмногу 20% од вредноста на средствата во портфолиото, можат да се инвестираат во инструментите од член 105 став (1) точката в) од овој закон;

д) во рамките на ограничувањата од точката а) на овој став, најмногу 30% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точките ё), е) и ж) од овој закон. Во рамките на ова ограничување најмногу 10% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструментите од член 105 став (1) точката ё) од овој закон;

ё) во рамките на ограничувањата од точката б) на овој став, најмногу 30% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точката з) од овој закон;

е) во рамките на ограничувањата од точката б) на овој став, најмногу 5% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точката с) од овој закон. Во рамките на ова ограничување најмногу 1,5% од вредноста на средствата во портфолиото може да се вложи во документи за удел на приватните инвестициски фондови;

ж) најмногу 50% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструменти на странски издавач надвор од Република Северна Македонија, кој има рејтинг препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции.

з) во рамките на ограничувањето од 50% од точката ж) на овој став, најмногу 45% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструменти од член 105 став (1) точките к), л), и љ) од овој закон и

с) најмногу 5% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструменти од член 105 став (1) точката м) од овој закон, доколку другата договорна страна е банка со седиште во Република Северна Македонија, земја членка на Европска Унија или на ОЕЦД. Во рамките на ова ограничување најмногу 2% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во овие инструменти доколку

другата договорна страна е друго правно лице со седиште во Република Северна Македонија, земја членка на Европска Унија или на ОЕЦД.

Член 107-б

Во конзервативно портфолио во задолжителен пензиски фонд вложувањата во одделни видови инструменти од член 105 ставот (1) од овој закон, подлежат на следните ограничувања:

а) најмногу 90% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точките а), б), в), г), д), ё), ж), и), ј) и к) од овој закон;

б) најмногу 15% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точките з), с), л) и љ) од овој закон;

в) во рамките на ограничувањата од точката а) на овој став, најмногу 90% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструменти од член 105 став (1) точките а) и б) од овој закон;

г) во рамките на ограничувањата од точката а) на овој став, најмногу 40% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точките в), г) и д) од овој закон, од кои најмногу 30% од вредноста на средствата во портфолиото, можат да се инвестираат во инструментите од член 105 став (1) точката в) од овој закон;

д) во рамките на ограничувањата од точката а) на овој став, најмногу 40% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точките ё), е) и ж) од овој закон. Во рамките на ова ограничување најмногу 10% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструментите од член 105 став (1) точката ё) од овој закон;

ё) во рамките на ограничувањата од точката б) на овој став, најмногу 10% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точката з) од овој закон;

е) во рамките на ограничувањата од точката б) на овој став, најмногу 2% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 105 став (1) точката с) од овој закон. Во рамките на ова ограничување најмногу 0,5% од вредноста на средствата во портфолиото може да се вложи во документи за удел на приватните инвестициски фондови;

ж) најмногу 50% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструменти на странски издавач надвор од Република Северна Македонија, кој има рејтинг препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции.

з) во рамките на ограничувањето 50% од точката ж) од овој став, најмногу 15% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструменти од член 105 став (1) точките к) алинеја 1 и 2, л) алинеја 1 и 2, и љ) алинеја 1 и 2 од овој закон и

s) најмногу 5% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструменти од член 105 став (1) точката м) од овој закон доколку другата договорна страна е банка со седиште во Република Северна Македонија, земја членка на Европска Унија или на ОЕЦД. Во рамките на ова ограничување најмногу 1% од вредноста на средствата во портфолиото доколку другата договорна страна е друго правно лице со седиште во Република Северна Македонија, земја членка на Европска Унија или на ОЕЦД.

Член 107- в

Секој вид на портфолио на пензискиот фонд треба да се разликува според класите на финансиски инструменти и нивното учество. При креирање на инвестиционите стратегии за секое портфолио, друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, треба да обезбеди значителна разлика на учеството на инвестициите по класи на финансиски инструменти помеѓу трите портфолија имајќи ги во предвид следните критериуми:

а) минималното ограничување на вложувањата во инструментите од член 105 став (1) точките а), б), в), г), д), е), ж), и), ј) и к) од овој закон, во конзервативно портфолио треба да биде најмалку 20% повисоко од максималното ограничување на вложувањата во истите инструменти во балансирано портфолио;

б) минималното ограничување на вложувањата во инструментите од член 105 став (1) точките а), б), в), г), д), е), ж), и), ј) и к) од овој закон, во конзервативно портфолио треба да биде најмалку 40% повисоко од максималното ограничување на вложувањата во истите инструменти во растечко портфолио;

в) минималното ограничување на вложувањата во инструментите од член 105 став (1) точките з), с), л) и љ) од овој закон, во растечко портфолио треба да биде најмалку 25 % повисоко од максималното ограничување на вложувањата во истите инструменти во балансирано портфолио и

г) минималното ограничување на вложувањата во инструментите од член 105 став (1) точките з), с), л) и љ) од овој закон, во растечко портфолио треба да биде најмалку 50 % повисоко од максималното ограничување на вложувањата во истите инструменти во конзервативно портфолио.

Член 107- г

(1) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, е должно да обезбеди ревидирани годишни финансиски извештаи за секој издавач, друштво за управување со инвестициски фондови или банка во кои ги инвестира и вложува средствата на задолжителниот пензиски фонд, освен за иницијална јавна понуда.

(2) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, е должно да изготви анализа за секоја направена инвестиција согласно со целите за инвестирање утврдени со член 104 став (1) од овој закон.

(3) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, е должно да ја извести Агенцијата во рок од три работни дена пред употребата на секој деривативен инструмент заедно со анализа за целта на инвестирањето.

(4) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, е должно да ја извести Агенцијата, за инвестирање во нов вид инструмент во рок од три работни дена од денот на инвестирањето, “

Член 38

Член 108 се менува и гласи:

„(1) Средствата на задолжителните пензиски фондови не смеат да се инвестираат во следните видови инструменти:

а) акции, обврзници и други хартии од вредност кои не котираат на официјален пазар или со кои јавно не се тргува;

б) инструменти со кои не може правно да се располага;

в) материјални добра кои ретко котираат на организирани пазари и чија проценка е несигурна, како на пример антиквитети, уметнички дела и моторни возила;

г) недвижен имот и каков било удел во недвижен имот, освен хартии од вредност издадени врз основа на хипотека и посредно вложување преку инвестициони фондови;

д) акции, обврзници и други хартии од вредност издадени од акционер на друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови или негово по-врзано лице;

ѓ) банкарски депозити во банки кои се акционери на друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и

е) други инструменти утврдени од Агенцијата, во кои вложувањето би било спротивно на интересите на членовите и на пензионираните членови на задолжителните пензиски фондови.

(2) Поврзано лице на друштвото не смее да врши услуги со хартии од вредност непосредно поврзани со тргување со средствата на задолжителните пензиски фондови.

(3) По исклучок од ставот (1) точка а) на овој член, средствата на задолжителните пензиски фондови можат да се инвестираат во акции и обврзници издадени во постапка на иницијална јавна понуда на домашен пазар.“

Член 39

Во член 112-а во ставот (1) по зборот „стратегија“ се додаваат зборовите „за секое портфолио поединечно за период од седум години“.

Ставот (2) се менува и гласи:

„(2) Документот за инвестициона стратегија за секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд, особено треба да ги содржи основите за анализите врз основа на кои е утврден планираниот принос за портфолиото за временски период кој соодветствува на временскиот период во кој еден член би бил распределен во портфолиото на фондот и за одреден временски период би го остварил тој принос, имајќи го предвид нивото на трошоци за живот и во согласност со членот 104 од овој закон. Во овој документ треба да се наведе и како ќе се управува со ризиците поврзани со постигнување на планираниот принос и стратешкото инвестирање на средствата, методите за мерење на инвестициониот ризик, процесите за управување со ризици кои ќе се применуваат за да се постигне планираниот принос и следење на начинот на неговото остварување.“

Во ставот (3) зборовите „за секој пензиски фонд“ се заменуваат со зборовите „за секое портфолио на пензискиот фонд“.

Член 40

Во член 115 ставот (4) се менува и гласи:

„Чуварот на имот може да врши услуги на чување на средства на сите портфолија на еден или повеќе задолжителни пензиски фондови, но е должен чувањето на средствата на секое портфолио, работењето во врска со тие средства и евиденцијата на секое портфолио на задолжителните пензиски фондови, да ги врши одделно за секое портфолио на задолжителен пензиски фонд, одвоено од другите коминтенти и одвоено од сопствените средства, работење и евиденција.“

Член 41

Во член 117 ставот (1) се менува и гласи:

„Чуварот на имотот на задолжителен пензиски фонд ги врши следните работи:

а) ги чува безбедно хартиите од вредност на секое портфолио кои претставуваат средства на задолжителниот пензиски фонд;

б) хартиите од вредност на секое портфолио кои претставуваат средства на задолжителниот пензиски фонд како електронски записи, ги води на посебна сметка по вид на портфолио во Централен депозитар за хартии од вредност;

в) ги чува документите за порамнување во врска со уплатата на парични средства на банкарската сметка за секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд и исплатата на парични средства од банкарската сметка на секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд;

г) работи како посредник за порамнување врз основа на налози од друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и ги собира и наплаќа приходите од дивиденди, камати и сите други приходи кои произлегуваат од вложувањата на средствата на секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд;

д) осигурува дека договорите во врска со инвестиционо стекнување и пренесување на средствата на секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд се во согласност со закон, статутот на задолжителниот пензиски фонд и на-лозите за трансакциите на друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и дека тие налози се во согласност со закон;

ѓ) врши пресметка на нето средствата и на сметководствената единица на секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд, ги проверува и потврдува пресметките кои ги извршило друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и е одговорен за точноста на пресметките;

е) го известува друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови за годишните собранија на акционерите на правните лица во кои се инвестирани средствата на пензискиот фонд и за правата поврзани со сопственоста и ги извршува налозите поврзани со остварување на правата од сопственост;

ж) врши проверка на усогласеноста на евиденцијата на финансиските инструменти за секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд со инвестиционите ограничувања согласно овој закон;

з) соработува и врши надзор на субчуварите на имот и

с) пресметува и уплаќа даноци поврзани со инвестициите и доставува барање за поврат и ослободување од данок.“

Член 42

Во член 118 во ставовите (3) и (4) по зборот „единица“ се додаваат зборовите „на секое портфолио“.

Ставот (5) се менува и гласи:

„Доколку, по проверката од членот 117 став (1) точка ж) од овој закон, чуварот на имот утврди неусогласеност на евиденцијата на финансиските инструменти за секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд задолжително до крајот на работниот ден ја известува Агенцијата.“

Член 43

Во член 133 во ставот (1) точката 11) се менува и гласи:

„инвестира средства од задолжителниот пензиски фонд спротивно на членовите 104, 105, 106, 106-а, 107, 107-а), 107-б), 107-в), 107-г) и 108 од овој закон и актите пропишани од Агенцијата;“

Член 44

Во член 134 став (1) се додава нова точка 12-а), која гласи:

„12-а) не постапи согласно членот 75-б од овој закон;“

Член 45

Во член 135 во ставот (1) се додаваат две нови точки 1) и 1-а), кои гласат:

„1) не го распредели членот на задолжителниот пензиски фонд во портфолио согласно член 58-б ставот (5) од овој закон.

1-а) не го распредели и не му ја потврди распределбата согласно член 61 ставовите (6) и (7) од овој закон.“

Точката 1) станува точка 1-б).

Член 46

Во член 136 во ставот (1) точката 3) се менува и гласи:

„не го врши чувањето на средствата, работењето во врска со тие средства и евиденцијата одделно за секое портфолио на задолжителен пензиски фонд, одвоено од другите коминтенти и одвоено од сопствените средства, работење и евиденција, согласно член 115 став (4) од овој закон.“

Член 47

Во член 136-а став (1) се додава нова точка 6-а), која гласи:

„6-а) како агент на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови не постапи согласно член 75-б од овој закон;“

Член 48

Низ целиот текст од законот, зборовите „Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија“ се заменуваат со зборовите „Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија.“

Член 49

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 50

(1) Постојните друштва кои управуваат со задолжителен пензиски фонд, ќе го усогласат работењето со овој закон, во рок од 24 месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Во рокот од ставот (1) на овој член, друштвото е должно до Агенцијата да достави инвестициони стратегии за трите портфолија, заради одобрување.

(3) Рокот за усогласување со инвестиционите ограничувања утврдени со овој закон, ќе се спроведе во рок од 18 месеци од датумот на распределба на членовите по портфолија.

(4) Постојните друштва се должни да се усогласат со член 3 од овој закон, со кој во член 21 се додава нов став (6), во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.“

Член 51

Членовите 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46 и 47 од овој закон, ќе отпочнат да се применуваат во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 52

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГOT НА ЗАКОН:

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГOT НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОНУВАЊЕ НА ЗАКОНOT ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНО КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ:

Со членот 1 се воведуваат четири нови дефиниции на термините: портфолио во задолжителен пензиски фонд, растечко портфолио, балансирано портфолио и конзервативно портфолио, како различен вид на збир на финансиски инструменти во рамките на задолжителен пензиски фонд, како и дефиниција на независен член на надзорен одбор.

Со членовите 2,3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 и 48 се врши техничко усогласување поради воведувањето на трите портфолија и тоа: во документите за основање на пензиски друштва, водење на евиденции, внатрешна ревизија, пресметка на програмирани повлекувања, содржина на статут на задолжителен пензиски фонд, сметководствени единици, работење со сметки и проценка на средства, во обврските за известување и информирање, маркетинг активностите, исплата на пензии и надоместоци. Усогласувањето се врши и во одредбите за спојување и присоединување на пензиски друштва. Покрај тоа, се усогласува називот на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија во целиот текст на законот.

Со воведувањето на мултифондови значително се зголемуваат обемот и сложеноста на надлежностите на Агенцијата во делот на регулирање, лицензирање, одобрување на акти и лица, како и супервизија на пензиските друштва, чуварите на имот и пензиските фондови. Овие нови надлежности бараат поинтензивна, континуирана и технички посоефистицирана супервизија, како и обработка и анализа на значително поголем обем на податоци. Поради тоа, неопходно е натамошно зајакнување и надградба на информатичкиот систем, како и јакнење на човечките и материјално-техничките капацитети на Агенцијата, со цел ефикасно, навремено и квалитетно извршување на нејзината основна улога – супервизија на субјектите во капитално финансираното пензиско осигурување во интерес на заштита на правата и средствата на членовите на пензиските фондови и зачувување на финансиската стабилност.

Со членот 11 се предлага висината на платата на претседателот и на членовите на Советот на експерти кои се професионално ангажирани во Агенцијата, како и висината на месечниот надоместок на членовите на Советот на експерти кои не се професионално ангажирани во Агенцијата, ја утврдува Советот на експерти со одлука, во рамките на средствата обезбедени со годишниот финансиски план на Агенцијата, а одлуката ја усвојува Собранието на Република Северна Македонија, Ова е неопходно за обезбедување и задржување на стручен, независен и професионален кадар, кој ќе може долгорочно да одговори на зголемените и посложени супервизорски задачи што произлегуваат од воведувањето на мултифондови и проширувањето на регулаторната рамка. Особено е значајно усогласувањето со нивото на платите со пензиските

друштва, имајќи ја предвид природата на секојдневните супервизорски активности, потребата од континуирана размена на знаење и искуство и обезбедувањето на професионален авторитет и институционален капацитет на Агенцијата во однос на субјектите што им врши супервизија.

Со член 12 се предлага измена на одредбите што го уредуваат резервниот фонд на Агенцијата, со цел нивно унапредување и усогласување со решенијата применети кај други финансиски регулатори, вклучително и другите регулаторни тела. Постојните одредби се покажаа како ограничувачки во практичната примена и недоволно флексибилни за одговор на зголемените институционални потреби. Со предложените измени се проширува и појаснува намената на средствата од резервниот фонд, така што покрај развојот и унапредувањето на деловните процеси и информатичкиот систем, се овозможува нивна употреба и за обезбедување други материјални и институционални предуслови неопходни за непречено и стабилно функционирање на Агенцијата и на капитално финансираното пензиско осигурување. На овој начин се воспоставува појасна, попрецизна и функционална правна рамка за користење на средствата во насока на јакнење на регулаторните и супервизорски капацитети и долгорочна стабилност на системот.

Значајна новина со овие измени и дополнувања е со членовите 13, 15 и 18 и претставува воведувањето на право на избор на портфолио од страна на осигуреникот при потпишување на договорот за членство во задолжителен пензиски фонд. На овој начин, на осигуреникот односно идниот член на пензискиот фонд му се овозможува самостојно да одлучи во кое портфолио ќе се инвестираат неговите лични средства. Истовремено, при изборот на портфолио, осигуреникот е должен да се води од правилата утврдени со закон според неговата возраст и тоа осигуреник на возраст до 45 години може да избере растечко или балансирано портфолио, осигуреник на возраст од 45 години до 57 години може да избере растечко, балансирано или конзервативно портфолио и осигуреник на возраст над 57 години на живот може да избере балансирано или конзервативно портфолио. Заради правилно и информирано донесување на одлуката, друштвото е должно претходно да го запознае осигуреникот со видовите портфолија и со правилата за избор според возраста. Истовремено, при изборот на портфолио, осигуреникот е должен да се води од правилата утврдени со закон според неговата возраст.

Со член 31 се вршат измени на одредбите поврзани со надоместоците кои може да ги наплатува друштвото кое управува со задолжителен пензиски фонд заради усогласувањето со управувањето со три портфолија, но видовите надоместоци и начинот на наплата остануваат исти. Имено, за надоместокот од придонес како процент од секој уплатен придонес по вид на портфолио во задолжителен пензиски фонд, пред претворање на средствата во сметководствени единици, висината ја определува друштвото, но таа не може да надмине 1,5% од секој уплатен придонес, освен за конзервативно портфолио каде висината на надоместокот не може да надмине 0,5% од секој уплатен придонес; Висината за месечен надоместок од вредноста на нето средствата на задолжителниот пензиски фонд за управувањето со задолжителниот пензиски фонд ја определува друштвото, но таа не може да надмине 0,03% од вредноста на нето средствата, освен за конзервативно портфолио каде висината на надоместокот не може да надмине 0,01% од вредноста на нето средствата. Максималниот износ на надоместокот во случај на пренос на средствата во друг

задолжителен пензиски фонд, под услов членот кој преминува да бил член во постојниот фонд пократко од 24 месеци пред да премине во идниот фонд, поблиску го утврдува Агенцијата.

Членовите 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38 и 39 од предлог измените на законот се однесуваат на промени во делот на инвестирање на средствата на задолжителниот пензиски фонд заради воведување на различни портфолија. Моменталната глобална финансиска криза и остриот пад во тргувањето со финансиски инструменти на домашните и странските пазари го покренала прашањето за опсегот во регулирањето на инвестиционите активности со средствата на пензиските фондови, а при тоа да биде од интерес за членовите. Секогаш мора да се има предвид дека прописите за инвестирање влијаат на висината на средствата кои се акумулираат на индивидуалната сметка на секој член поединечно, а со тоа и на неговата идна пензија. Од тука е особено значајно постојано да се следат и да се анализираат можностите за промена на прописите за инвестирање кои се применуваат во капитално финансирано пензиско осигурување. Исто така, се појави потреба од прилагодување на портфолијата на пензиските фондови согласно структурата на членовите. Портфолијата на пензиските фондови што ги прават пензиските друштва треба да бидат насочени кон формирање на оптимално портфолио согласно старосната структура на членството кое има просечна возраст од околу 32 години со можност за капитализација на средствата во следните 30 години. Долгорочната обврска наметнува потреба од можност за инвестирање во инструменти со повисок ризик, а со тоа и повисок принос. Недостатокот од долгорочни инструменти на домашниот пазар ја наметнува потребата од проширување на инвестициите во странство што би обезбедило подобри можности за управување со средства. Мора да се истакне дека законот и подзаконските акти само ги воспоставуваат правилата и рамката за инвестирање, а значајна улога имаат креаторите на инвестиционите политики кои треба да ги прилагодат своите интерни критериуми. Потребна е подготовка на документ за инвестициона стратегија за секое портфолио на задолжителниот пензиски фонд која особено треба да ги содржи основите за анализи кои опфаќаат поставување на планиран принос за портфолиото за временски период кој соодветствува на временскиот период во кој еден член со просечна возраст ќе учествува во портфолиото на фондот, имајќи го предвид нивото на трошоци за живот и принципите за инвестирање. Во овој документ треба да се наведе и како ќе се управува со ризиците поврзани со постигнување на планираниот принос и стратешкото инвестирање на средствата, методите за мерење на инвестициониот ризик, процесите за управување со ризици кои ќе се применуваат за да се постигне планираниот принос и следење на начинот на неговото остварување.

Согласно предлог измените во законот во членовите 40, 41 и 42 се предвидува обврска на банката чувар на имот на пензиските фондови да врши дневна пресметка на нето средствата и на сметководствената единица на секој фонд и тоа за секое портфолио поединечно, потоа да се усогласат со проценката што ќе ја добијат од пензиските друштва на тој ден за секое портфолио и да известуваат и осигурат дека секоја разлика во извршувањето на овие функции е елиминирана. Согласно предложените одредби, чуварот на имот врши пресметка по вид на портфолио, ги проверува и потврдува пресметките по портфолио добиени од друштвото и чуварот на имот е одговорен за точноста на пресметките. Покрај тоа, чуварот на имот има обврски да се грижи за усогласеноста на финансиските инструменти на секој пензиски фонд по

портфолио со инвестиционите ограничувања согласно законските и подзаконските акти. Предвидено е дека чуварот на имот на дневна основа ја известува Агенцијата за вредноста на нето средствата и на сметководствената единица за секое портфолио и доколку постоела неусогласеност со пензиското друштво, за точни се земаат вредностите од чуварот на имот, а потоа истиот веднаш е должен да ја извести Агенцијата за начинот на разрешување на појавениот проблем. Исто така, известување до Агенцијата се предвидува во случај на неусогласеност на финансиските инструменти по портфолио со законските и подзаконските акти.

Со членовите 43, 44, 45, 46 и 47 се врши усогласување и дополнување на прекршочните одредби на законот со новите обврски поврзани со воведувањето на портфолија во задолжителните пензиски фондови и зајакнувањето на инвестициската дисциплина.

Со членовите 49, 50, 51 и 52 се дефинираат ограничувањата на вложувањата во одделни видови на инструменти од трите видови на портфолија кои ќе се применуваат од денот на пристапување на Република Северна Македонија во Европската Унија. Имено, со овие одредби се врши усогласување со препораки на Поткомитет за внатрешен пазар и конкуренција, 7 Финансиски услуги, 7.1. Осигурување и професионално пензиско осигурување, во рамките на Поглавје 9 Слободно движење на капитал.

Со преодните одредби од членовите 53 и 54 се утврдуваат привремени ограничувања за вложувањата на средствата на задолжителните пензиски фондови по видови финансиски инструменти, до целосна примена на одредбите од овој закон. Се уредува транзицискиот процес за воведување на трите портфолија во задолжителните пензиски фондови и нивната целосна оперативна примена. Одредбите утврдуваат јасни рокови и обврски за постојните друштва за подготовка и навремено и целосно информирање на членовите за нивното право за избор на портфолио. Целта е постепено и контролирано прилагодување на инвестициската политика кон новите законски решенија, при што се обезбедува високо ниво на заштита на средствата на членовите, ограничување на прекумерниот ризик и зачувување на стабилноста на пензискиот систем.

Со членот 55 се уредува влегувањето во сила на законот.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените решенија се меѓусебно поврзани во однос на улогата на пензиските друштва, Агенцијата на супервизија за капитално финансирано пензиско осигурување и правата на членовите на пензиските фондови и предизвикуваат позитивни ефекти и унапредена регулаторна рамка, како и јасни правила за распределба на средствата во повеќе фондови, подобра транспарентност и предвидливост на работењето на пензиските друштва, поголема усогласеност со меѓународната практика.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Препорачаното решение во предлог Законот е воспоставување на систем кој овозможува распределба на ризикот според инвестицискиот ризик и возраста на членовите на пензиските фондови и обезбедува подобра заштита на нивните акумулирани средства. Ова решение е избрано како најефикасно бидејќи ја зголемува стабилноста на капитално финансираното пензиско осигурување; овозможува ефикасна распределба на инвестициониот ризик во согласност со возраста и времетраењето на инвестирањето на средствата на пензиските фондови; ја зајакнува довербата на членовите; придонесува за долгорочна одржливост на фондовите и овозможува усогласеност со меѓународни стандарди и најдобри практики во управувањето на пензиски фондови. Врз основа на анализата на позитивните и негативните влијанија на можните опции, ова решение ја балансира ефикасноста на системот со заштитата на интересите на членовите на пензиските фондови, со што се обезбедува оптимална имплементација на законските цели.

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИТЕ ОД ЗАКОНОТ ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНО КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ ШТО СЕ ИЗМЕНУВААТ/ДОПОЛНУВААТ

Член 3

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Друштво“ е друштво за управување со задолжителни пензиски фондови кое е основано и работи согласно со овој закон;

2. „Задолжителен пензиски фонд“ е отворен инвестиционен фонд основан и управуван од страна на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови и друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови;

3. „Поврзано лице“ во однос на одредено правно лице или физичко лице е:

а) поединечен акционер или група акционери кои поседуваат најмалку 10% од акциите со право на глас или поседуваат помал процент и имаат посредна или непосредна контрола врз одлучувањето во тоа правно лице;

б) кое било друго правно лице во кое првото правно лице, посредно или непосредно, поседува најмалку 10% од акциите со право на глас или поседува помал процент и има посредна или непосредна контрола врз одлучувањето на тоа правно лице;

в) кое било друго правно лице во кое еден акционер, посредно или непосредно, поседува повеќе од 20% од акциите со право на глас и во ист временски период истиот акционер поседува, посредно или непосредно, повеќе од 20% од акциите со право на глас во првото правно лице;

г) физичко лице или правно лице кои имаат непосредна или посредна контрола, или се контролирани од или се под заедничка контрола на правното лице;

д) член на управен одбор, надзорен одбор или член на друг орган на управување или надзор на правното лице и

ѓ) во врска со лицата наведени во оваа точка, лица коишто се: во сродство преку брак или посвојување; деца и родители, браќа и сестри, полубраќа и полусестри, баби, дедовци и внуци; на друг начин се крвно поврзани до втор степен; лица кои се во однос: родител старател и дете, маќеа или очув и посинок и поќерка, снаа, зет и родители на брачните другари;

4. „Контрола“ во смисла на точката 3. од овој член е кога едно лице:

а) директно или индиректно поседува мнозински влог во друго правно лице; или

б) директно или индиректно поседува мнозинство од правата на глас во друго правно лице; или

в) има право да назначува и разрешува мнозинство членови на органите на управување на друго правно лице, директно или индиректно, вклучувајќи и склучен

договор со еден или повеќе акционери на другото правно лице за отстапување или здружување на нивните права на глас заради остварување заеднички интереси или

г) има право да остварува, директно или индиректно, значително влијание врз управувањето и донесувањето на политиките и финансиските и деловните одлуки на друго правно лице;

5. „Член на задолжителен пензиски фонд“ е физичко лице кое склучило договор за членство во задолжителен пензиски фонд или во чие име е отворена сметка во задолжителен пензиски фонд во случаите утврдени во овој закон и неговото членство трае се до остварувањето право на пензија;

6. „Пензиониран член“ е физичко лице кое остварило право на пензија од задолжително капитално финансирано пензиско осигурување преку програмирани повлекувања и има индивидуална сметка во задолжителен пензиски фонд и од која врши повлекувања на средствата;

7. „Овластен актуар“ е физичко лице кое има дозвола за работа како овластен актуар од страна на надлежна институција во Република Северна Македонија;

8. „Пренос на средства“ е пренесување на средствата од сметката на членот отворена во еден задолжителен пензиски фонд, во друг задолжителен пензиски фонд со кој управува друго друштво за управување со задолжителни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови;

9. „Агент“ е лице кое врши работи на маркетинг на пензиски фондови;

10. „Трансакциони провизии“ се надоместокот за берза на хартии од вредност, надоместокот за депозитар на хартии од вредност и провизијата за правните лица кои вршат услуги со хартии од вредност непосредно поврзани со тргување со средствата на задолжителните пензиски фондови;

11. „Друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови“ е акционерско друштво кое управува со задолжителен и со доброволен пензиски фонд согласно со овој закон и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување;

12. „Пензиско друштво“ е друштво за управување со задолжителни пензиски фондови, друштво за управување со доброволни пензиски фондови и друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови;

13. „Добра репутација“ има лице кое поседува, компетентност, работливост и други особини кои даваат сигурност дека со начинот на своето работење нема да ја загрози стабилноста и сигурноста на пензиските друштва и пензиските фондови и нема да ги загрози интересите на членовите и на пензионираните членови на пензиските фондови, како и да нема доказ за негова претходна вклученост во деловни активности кои значат непочитување на прописите, деловните практики и процедури;

14. „Независен член на надзорниот одбор“ е физичко лице коешто:

а) во последните пет години:

- немало материјален интерес или деловен однос со друштвото како деловен партнер или како раководно лице, член на Управен одбор или член на надзорен одбор во деловниот партнер на друштвото или

- не било вработено, не е член на Управен одбор или член на надзорен одбор на друштвото;

б) не е поврзано лице на друштвото, вработен во поврзано лице на друштвото или застапува поврзано лице на друштвото;

в) не е поврзано физичко лице со член на управен одбор или надзорен одбор на друштвото и

г) не работело и не работи во друштво за ревизија кое во последните три години вршело надворешна ревизија на работењето на друштвото;

15. „Материјал за маркетинг„ е целокупниот материјал за рекламирање, промоција или информација кој се однесува на задолжителниот пензиски фонд или на друштвото кое управува со тој фонд;

16. „Работи на маркетинг“ се сите активности чија цел е рекламирање на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови и на задолжителен пензиски фонд и информирање и склучување на договори за членство во задолжителен пензиски фонд и за исплата на средства од задолжителен пензиски фонд што вклучува:

а) рекламирање на работењето на друштвото и задолжителниот пензиски фонд со кој тоа управува;

б) информирање за карактеристиките на задолжително капитално финансирано пензиско осигурување;

в) информирање за надоместоците и трансакционите провизии;

г) информирање за приносот на задолжителниот пензиски фонд;

д) информирање за инвестиционото портфолио на задолжителниот пензиски фонд;

ѓ) информирање за индивидуални сметки;

е) зачленување и премин на членови од еден во друг задолжителен пензиски фонд;

ж) склучување на договори за програмирани повлекувања и

з) други активности заради рекламирање и обезбедување на информации поврзани со работењето на друштвото и на задолжителниот пензиски фонд, и

17. „Одговорно лице за прекршок“ е:

а) член на Управен одбор и/или член на Надзорен одбор на друштво или од него овластено лице;

б) директор или раководител на организациона единица одговорен за чување на имот на чуварот на имот или од него овластено лице;

в) директор, помошник директор или друго лице на раководна позиција на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Република Северна Македонија;

г) управител на Центарот за котација или од него овластено лице и

д) член на орган на управување и /или орган на надзор на правно лице кое поднесува документи во постапка за лиценцирање или од него овластено лице.“

Член 21

(1) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно да води целосна, точна и ажурна евиденција за индивидуалната сметка на секој член и на пензиониран член на задолжителниот пензиски фонд, за неговите уплатени придонеси, односно исплатени и пренесени средства, бројот на сметководствени единици на сметката и вредноста на сметката, како и други податоци утврдени со закон.

(2) Друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно да ги архивира и чува, согласно со закон, сите документи и друга евиденција во врска со задолжителниот пензиски фонд со кој управува, а особено:

а) податоците за членовите и за пензионираните членови и за претходните членови и за пензионирани членови вклучувајќи име, презиме и адреса, единствен матичен број и износот на индивидуалната сметка во моментот на напуштање на задолжителниот пензиски фонд;

б) податоци за сите купени и продадени средства за задолжителниот пензиски фонд со кој управува, датумот на трансакциите, идентитетот на другата договорна страна и реализира-на цена.

(3) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно да ја чува евиденцијата со сите податоци содржани на индивидуалните сметки и потсметки, врз основа на информациите со состојбата од последниот работен ден на секоја календарска година и на надворешен медиум.

(4) Сите документи и друга евиденција мораат да се чуваат за период од 50 години.

(5) По истекот на времето од десет години од создавањето на некој документ или евиденција, истиот може да се чува единствено како електронски запис.

(6) Во случај друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови да престане да управува со задолжителен пензиски фонд, обврзано е да постапи согласно со одредбите од ставовите (2) и (4) на овој член.

(7) Агенцијата ја пропишува содржината и начинот за водење, архивирање и чување на евиденцијата од ставовите (1) и (2) на овој член.

(8) Лицето одговорно за индивидуални сметки е одговорно за правилно и навремено водење, архивирање и чување на евиденцијата за индивидуалната сметка на секој член и на пензиониран член на задолжителниот пензиски фонд согласно одредбите од овој член.

Член 21-а

(1) Друштвото е должно да има посебна организациона единица за внатрешна ревизија раководена од внатрешен ревизор која за својата работа одговара пред надзорниот одбор на друштвото.

(2) Организационата единица од ставот (1) на овој член, врши постојана и целосна контрола на законитоста и ажурноста на работењето на друштвото, особено на управувањето со средствата на задолжителниот пензискиот фонд преку, но не ограничувајќи се на:

а) оценка на адекватноста и ефикасноста на системите на внатрешна контрола;

б) оценка на поставеноста на информациониот систем;

в) оценка на точноста и веродостојноста на финансиските извештаи на друштвото и задолжителниот пензиски фонд;

г) проверка на точноста, веродостојноста и навременоста во известувањето согласно со закони и подзаконски акти од соодветната област;

д) следење на почитувањето на прописите, политиките и процедурите за областа на работење на друштвото, вклучувајќи ги и политиките за управување со ризикот и етичкиот кодекс на друштвото;

ѓ) оценка на системите за спречување на перење пари;

е) оценка на услугите што друштвото ги добива од надворешни соработници;

ж) процена на општата ефикасност на работењето на друштвото;

з) оценка на процесот на исплати преку програмирани повлекувања и

с) оценка на процесот на управување со ризици.

(3) Организационата единица од ставот (1) на овој член, изготвува годишен план за работа за наредната година во кој задолжително се наведува предметот на ревизија со опис на содржината на планираната ревизија во одделни области и распоред на контролите во текот на годината со планирано времетраење за спроведување на контролите. Надзорниот одбор на друштвото го одобрува годишниот план за работа и го доставува до Агенцијата во рок од 15 дена од денот на неговото одобрување.

(4) Организационата единица од ставот (1) на овој член изготвува извештај за своето работење за претходната година и го доставува на усвојување на надзорниот одбор на друштвото и истовремено го доставува до Агенцијата, најдоцна до 31 март.

(5) Надзорниот одбор на друштвото усвоениот извештај од ставот (4) на овој член, го доставува до Собранието на акционери на друштвото и истовремено го доставува до Агенцијата.

(6) Лице вработено во организационата единица од ставот (1) на овој член, врши работи единствено за внатрешната ревизија.

Член 21-б

(1) Друштвото е должно да назначи лице одговорно за пресметка на програмирани повлекувања овластен актуар кој за својата работа одговара пред управниот одбор на друштвото.

(2) Доколку овластениот актуар престане да врши актуарски работи во друштвото, друштвото е должно за тоа да ја извести Агенцијата во рок од пет дена од престанокот.

(3) Друштвото е должно во рок од 30 дена од денот на престанокот на вршење на работите на овластениот актуар да назначи нов овластен актуар.

(4) Друштвото не смее да назначи овластен актуар кој е поврзано лице со друштвото согласно со овој закон.

(5) Овластениот актуар е должен да даде насоки за пресметки на програмираните повлекувања и да провери дали направените пресметки и користените таблици на смртност и каматни стапки се пресметани во согласност со закон и подзаконските акти пропишани од Агенцијата.

(6) Овластениот актуар е должен да врши проверка на ликвидноста на задолжителниот пензиски фонд.

(7) Секое тримесечје овластениот актуар изготвува потврда со мислење за преземените дејствија од ставовите (5) и (6) на овој член, на начин, содржина и форма пропишани од Агенцијата.

(8) Овластениот актуар потврдата со мислење од ставот (7) на овој член, ја поднесува до управниот одбор на друштвото.

(9) Овластениот актуар изготвува извештај за своето работење за претходната година и го доставува на усвојување до надзорниот одбор на друштвото.

(10) Доколку овластениот актуар при вршење на својата работа утврди дека програмираните повлекувања не се пресметани согласно со закон и подзаконски акти пропишани од Агенцијата, истиот е должен веднаш да го извести управниот одбор на друштвото. Доколку управниот одбор не го земе предвид известувањето на овластениот актуар, тој е должен веднаш да ја извести Агенцијата.

Член 39-в

(1) Кон барањата од член 39-б став (1) од овој закон, се доставува следната документација:

- а) нацрт на статут на друштвото;
- б) нацрт на статут на задолжителниот пензиски фонд со кој ќе управува;
- в) нацрт на договор со чувар на имот;

г) потпишана изјава од овластени потписници на сите лица кои би биле основачи, дека до-колку добијат дозвола ќе основаат друштво и задолжителен пензиски фонд согласно со овој закон;

д) список на основачите и податоци за поврзаноста на правните лица и објаснувања за карактерот на таквата поврзаност;

ѓ) за сите лица кои би биле основачи, заверени копии од статутите или други основачки акти и извадок од надлежен орган во кој се регистрирани, имиња и адреси на членови на управните одбори и заверени копии од последните три финансиски извештаи ревидира-ни од надворешен овластен ревизор, како и се-кој дополнителен доказ потребен за да се по-каже дека се исполнети условите од членот 15 од овој закон.;

е) документи со кои се потврдува дека на датумот на поднесување на барањата, основачите кои ќе држат 51% од основната главнина на друштвото имаат големо искуство во управување со средства;

ж) доказ за потеклото на финансиските средства што ќе бидат уплатени на име основна главнина на друштвото;

з) список на кандидати за членови на управниот одбор и на надзорниот одбор на друштвото заедно со изјави со кои тие се согласни да ги извршуваат овие функции доколку добијат дозвола за основање, и да ги задоволат сите услови пропишани со овој закон вклучувајќи повлекување од било која функција што претставува конфликт на интереси и е забранета со овој закон, како и опис на нивните стручни квалификации и на претходното професионално искуство со препораки;

с) податоци за лица кои се предлага да бидат одговорни за инвестиционите одлуки, управување со ризици, внатрешна ревизија, индивидуални сметки, маркетинг, контрола на агенти и пресметка на програмирани повлекувања;

и) укината со Одлука на Уставен суд на Република Северна Македонија бр.165/08, објавена во „Службен весник на Република Македонија бр.40/09);

ј) план за имплементирање на основањето на друштво и задолжителен пензиски фонд, ка-ко и организационен план за структурата на друштвото;

к) информативен проспект за задолжителен пензиски фонд и програма за инвестициона стратегија на задолжителен пензиски фонд;

л) други потребни документи кои ги пропишува Агенцијата и

љ) потпишана изјава, од овластени потписници на сите лица кои би биле основачи дека по добивање на одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд друштвото ќе се вклучи во Центарот за електронски систем за котација (во натамошниот текст: Центарот), согласно со Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување и.

(2) По приемот на барањата од член 39-б став (1) од овој закон, Агенцијата може да побара доставување на дополнителни документи и податоци.

(3) Агенцијата може дополнително да испита одделни факти во врска со барањата и документација и за таа цел може:

а) да побара информација од Управата за спречување на перење пари и финансирање тероризам или соодветна институција во странство и да се обрати до други надлежни регулаторни и супервизорски органи и институции во Република Северна Македонија и во странство и

б) да прибира документи и податоци од други извори.

Член 39- j

(1) Со спојување на друштвата од членот 39 - и од овој закон се основа ново друштво.

(2) Новото друштво се основа врз основа на дозвола издадена од Агенцијата, а по основањето, од Агенцијата добива одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд.

(3) Заради добивање на дозвола за основање на новото друштво за управување со задолжителни пензиски фондови, постојните друштва доставуваат до Агенцијата барање со документацијата од ставот (5) на овој член и деловен план кој ги содржи деталите за сите надоместоци и провизии што ќе се наплатуваат согласно овој закон. Барање за одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд и барање за запишување на задолжителен пензиски фонд во регистарот на задолжителни и доброволни пензиски фондови се доставува заедно со барањето за дозвола за основање на друштво.

(4) Барањата од ставот (3) на овој член се поднесуваат потпишани од овластени потписници на постојните друштва за управување со задолжителни пензиски фондови кои би биле основачи на новото друштво. Обрасците и содржината на барањата ги пропишува Агенцијата.

(5) Кон барањата од ставот (3) на овој член, друштвата за управување со задолжителни пензиски фондови треба да ги достават следните документи:

а) одлука за спојување донесена од надлежен орган на секое од друштвата;

б) договор за спојување на друштвата;

в) организационен и финансиски план за имплементација на новото друштво;

г) назив на новото друштво и на новиот пензиски фонд;

д) информации за тоа дали акционерите се поврзани лица;

ѓ) документи за финансиската состојба на акционерите на секое друштво, за сите години од неговото основање а најмногу за период од пет години кој претходи на датумот на поднесување на барањето, вклучувајќи и документи со кои се потврдува дека ниту еден од акционерите нема заостанати неплатени даноци и придонеси за социјално осигурување;

е) ревидиран информативен проспект за новиот задолжителен пензиски фонд;

ж) нацрт на статут на новиот задолжителен пензиски фонд во кој се наведуваат планираните надоместоци;

з) нацрт на договор со чуварот на имот за новиот задолжителен пензиски фонд и детали за раскинувањето на постојните договори;

с) имиња на предложените членови на управниот и надзорниот одбор и доколку овие лица не се дел од друштвата кои се спојуваат и информации од членот 39 - в став (1) точка з) на овој закон;

и) податоци за лица кои се предлага да бидат одговорни за инвестиционите одлуки, управување со ризици, внатрешна ревизија, индивидуални сметки, маркетинг, контрола на агенти и пресметка на програмирани повлекувања,;

ј) програма за инвестиционата стратегија на новиот задолжителен пензиски фонд;

к) потпишана изјава од овластени потписници на друштвата кои се спојуваат дека по добивање на одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд друштвото ќе се вклучи во Центарот согласно со Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување и

л) други документи кои ги пропишува Агенцијата.

(6) Агенцијата издава дозвола за основање на ново друштво за управување со задолжителни пензиски фондови и одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд врз основа на документите од ставот (5) на овој член, и по исполнување на условите од овој закон.

(7) По полноважноста на одобрението за управување со задолжителен пензиски фонд Агенцијата го запишува задолжителниот пензиски фонд во регистарот на задолжителни и доброволни пензиски фондови и му определува идентификациски број.

(8) Запишувањето на задолжителниот пензиски фонд во регистарот на задолжителни и доброволни пензиски фондови има правно дејство спрема трети лица наредниот ден од денот на запишување во регистарот на задолжителни и доброволни пензиски фондови.

(9) Новото друштво за управување со задолжителни пензиски фондови е правен наследник на двете друштва за управување со задолжителни пензиски фондови кои го основале.

(10) Агенцијата поблиску го уредува начинот на спојување на друштвата од членот 39-и на овој закон и на пензиските фондови од членот 39 - л од овој закон.

Член 39 - л

(1) Задолжителните пензиски фондови се спојуваат во исто време со друштвата кои управувале со тие пензиски фондови и се основа еден задолжителен пензиски фонд.

(2) По спојувањето на задолжителните пензиски фондови од ставот (1) на овој член, новиот задолжителен пензиски фонд ги презема правата и обврските од задолжителните пензиски фондови кои се споиле.

Член 39 - м

(1) Друштво за управување со задолжителни пензиски фондови може да се присоедини само кон друштво за управување со задолжителни пензиски фондови.

(2) Во случај на присоединување на едно кон друго друштво од ставот (1) на овој член, задолжителниот пензиски фонд, со кој управува друштвото кое се присоединува се присоединува кон задолжителниот пензиски фонд со кој управува друштвото кон кое се врши присоединувањето.

(3) Пред присоединување на задолжителните пензиски фондови, друштвото кон кое се врши присоединувањето писмено ги известува сите членови и пензионирани членови на задолжителните пензиски фондови.

(4) Со присоединување на еден кон друг задолжителен пензиски фонд членовите, пензионирани членови и индивидуалните сметки од пензиски фонд кој се присоединува се префрлаат во пензискиот фонд кон кој се присоединува.

(5) Агенцијата поблиску го пропишува начинот на присоединување на друштвата и на задолжителните пензиски фондови.

Член 40

(1) Задолжителен пензиски фонд претставува отворен инвестиционен фонд, што се основа и работи согласно со Законот за инвестиционите фондови, доколку со овој закон поинаку не е уредено. Задолжителниот пензиски фонд го сочинуваат придонесите и средствата на членовите, средствата на пензионирани членови и приносите од инвестираните придонеси и средства, намалени за надоместоците што се наплатуваат од задолжителниот пензиски фонд.

(2) Сопственици на задолжителниот пензиски фонд се неговите членови и пензионирани членови и нивните поединечни сопственички права се определени од износот на средствата на нивните сметки, согласно со членот 67 на овој закон.

(3) Средствата на задолжителниот пензиски фонд се целосно одвоени од средствата на друштвото кое управува со тој фонд.

Член 45

(1) Статутот на задолжителниот пензиски фонд содржи:

а) податоци за основните принципи и посебни ограничувања при инвестирањето, освен оние пропишани со закон;

б) начинот на пресметување на трансакционите провизии непосредно поврзани со продавање и купување на средствата на задолжителниот пензиски фонд и нивно одбивање од сметките на членовите и пензионирани членови на фондот;

в) одбивања од средствата на задолжителниот пензиски фонд заради плаќање на надоместоци на друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови;

г) поединости за начинот на водење на сметководството на задолжителниот пензискиот фонд;

д) начин на информирање на членовите и пензионираните членови на задолжителниот пензиски фонд и дневниот весник во кој се објавува информативниот проспект на задолжителниот пензиски фонд;

ѓ) податоци за начинот на пресметка и исплата на програмирани повлекувања и

е) други податоци од значење за задолжителниот пензиски фонд.

(2) Агенцијата дава согласност на статутот на задолжителниот пензиски фонд и на секоја негова измена.

Член 52

(1) За време на вршењето на својата должност, претседателот и членовите на Советот на експерти кои се професионално ангажирани во Агенцијата со полно работно време и вработените во Агенцијата имаат право на плата и други надоместоци согласно со овој закон општите прописи од работните односи и колективен договор.

(2) Членовите на Советот на експерти кои не се професионално ангажирани во Агенцијата, имаат право на месечен надоместок и надоместок на други трошоци утврдени со Статутот и другите акти на Агенцијата.

(3) Висината на платата на претседателот може да изнесува најмногу до две просечни бруто-плати, а за членовите на Советот на експерти кои се професионално ангажирани во Агенцијата може да изнесува најмногу до една и половина бруто-плата исплатени во ноември во претходната година во секторот за финансиски дејности и дејности на осигурување, согласно со податоците на Државниот завод за статистика. Висината на месечниот надоместок на членовите на Советот на експерти кои не се професионално ангажирани во Агенцијата може да изнесува најмногу до една половина од просечната бруто-плата исплатена во ноември во претходната година во секторот за финансиски дејности и дејности на осигурување, согласно со податоците на Државниот завод за статистика.

(4) Претседателот, членовите на Советот на експерти и вработените во Агенцијата имаат право да вршат стручни и научни работи, како и да учествуваат во работата на стручни или научни здруженија.

(5) Вработените во Агенцијата, освен претседателот и членовите на Советот на експерти, кои вршат административни работи имаат статус на административни службеници.

(6) За прашања кои се однесуваат на работниот однос на административните службеници во Агенцијата, а кои не се уредени со овој закон и со колективен договор, се применуваат одредбите од Законот за административните службеници.

(7) Вработените во Агенцијата кои вршат помошно-технички работи, имаат статус на помошно-технички персонал.

(8) На помошно-техничкиот персонал во Агенцијата ќе се применуваат општите прописи за работни односи.

(9) Начинот на утврдување на основната плата и на додатоците на плата на вработените во Агенцијата се уредува со колективен договор, а вредноста на бодот на основната плата ја уредува Советот на експерти.

Член 56-а

(1) Доколку во текот на претходната деловна година Агенцијата оствари вишок приходи над остварените трошоци, остварениот вишок на средства се распределува во резервен фонд на Агенцијата во износ определен со финансискиот план на Агенцијата.

(2) Средствата остварени од вишокот приходи над расходи распределени во резервниот фонд на Агенцијата се користат за:

а) промовирање, организирање и поттикнување на развојот на капитално финансирано пензиско осигурување во Република Северна Македонија;

б) развивање/надградба на деловните процеси и информатичкиот систем поврзани со членството во задолжителните и доброволните пензиски фондови и со исплатата на пензија и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување и

в) надоместување на недостигот на средства доколку во текот на претходната деловна година, Агенцијата направи повеќе трошоци во однос на остварените приходи.

(3) Средствата остварени од вишокот приходи над расходи распределени во резервниот фонд на Агенцијата се чуваат на посебна наменска сметка кај деловна банка во Република Северна Македонија.

Член 58

(1) Осигурениците кои прв пат пристапуваат во задолжително пензиско и инвалидско осигурување по 1 јануари 2019 година и на датумот на пристапувањето се помлади од 40 години, согласно со членот 118 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување, се должни да се зачленат и да плаќаат придонеси во задолжителен пензиски фонд по сопствен избор се додека имаат својство на осигуреник во задолжителното пензиско и инвалидско осигурување.

(2) Осигурениците од ставот (1) на овој член се должни да се зачленат во задолжителен пензиски фонд во рок од три месеци сметано од датумот на пристапување во задолжителното пензиско и инвалидско осигурување.

(3) Член на задолжителен пензиски фонд може слободно да премине и да се зачлени во друг задолжителен пензиски фонд.

(4) Агенцијата е должна да ги информира граѓаните за категориите осигуреници кои се обврзани да се зачленат во задолжителен пензиски фонд, за факторите кои треба да се земат предвид при донесувањето на одлука за избор на задолжителен пензиски фонд и за склучување на договор за членство со друштво кое управува со задолжителен пензиски фонд.

(5) Придонесите на осигурениците кои не се зачлениле во задолжителен пензиски фонд во рокот утврден во ставот (2) на овој член, се чуваат на посебните сметки во задолжителен пензиски фонд во кој се времено распределени согласно со ставот (6) на овој член, до моментот кога осигуреникот станува член на задолжителен пензиски фонд.

(6) Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија времено ги распределува осигурениците од ставот (5) на овој член, во задолжителен пензиски фонд од денот на нивното пристапување во задолжително пензиско и инвалидско осигурување.

(7) При распределбата на осигурениците во задолжителните пензиски фондови согласно со ставот (6) на овој член, Агенцијата обезбедува бројот на осигурениците кои се распределуваат во секој одделен задолжителен пензиски фонд да се определи според приносот на задолжителниот пензиски фонд и висината на надоместокот од членот 98 став (1) точка а) од овој закон, што го наплатува друштвото кое управува со тој задолжителен пензиски фонд, на датумот што го утврдува Агенцијата.

(8) Осигурениците од ставот (1) на овој член, кои нема да потпишат договор за членство во рок три месеци од датумот на пристапување во задолжителното пензиско и инвалидско осигурување, по истекот на тој рок стануваат членови на задолжителниот пензиски фонд во кој биле распределени согласно со ставовите (6) и (7) на овој член.

(9) Агенцијата го пропишува начинот на распределбата на осигурениците во задолжителните пензиски фондови од ставовите (6) и (7) на овој член.

Член 61

(1) Член на задолжителен пензиски фонд може да премине и да се зачлени во друг задолжителен пензиски фонд.

(2) Член кој има индивидуална сметка во задолжителен пензиски фонд (постоен задолжителен пензиски фонд) може да стане член на задолжителен пензиски фонд управуван од друго друштво (иден задолжителен пензиски фонд), со потпишување договор за премин со друштвото кое управува со идниот задолжителен пензиски фонд согласно со членот 59 на овој закон, потпишување изјава за согласност за премин и плаќање надоместок согласно со членот 98 став (1) точка в) од овој закон.

(3) Друштвото кое управува со идниот задолжителен пензиски фонд е должно да изврши проверка дали се исполнети условите од ставот (2) на овој член и да го запише членот во Регистарот на членови.

(4) Членството во идниот задолжителен пензиски фонд започнува на првиот нареден датум за пренос на средствата.

(5) Агенцијата ја пропишува содржината на договорот за премин во задолжителен пензиски фонд и изјавата за согласност за премин во задолжителен пензиски фонд.

Член 74

(1) Никој не смее на друго лице да нуди било какви подароци со цел да го наведе да се зачлени или да склучи договор за програмирани повлекувања во некој задолжителен пензиски фонд или да остане член или пензиониран член во некој задолжителен пензиски фонд.

(2) Никој не смее на друго лице да нуди било какви подароци со цел да го наведе да присуствува или да остане на места каде што се врши маркетинг на задолжителен пензиски фонд.

(3) Никој не смее да нуди било какви подароци на работодавец или на со него поврзани лица, со цел да го поттикне или награди доколку ги наведе или им наложи на неговите вработени, да се зачленат во некој задолжителен пензиски фонд.

(4) Никој не смее да нуди било какви подароци на синдикат или друга организација, колективно тело или на лица поврзани со таа организација или тело, со цел да го поттикне или награди доколку ги наведе или им наложи на неговите вработени, да се зачленат во некој задолжителен пензиски фонд.

(5) Подарок во смисла на овој член значи, но не се ограничува на парични награди, плаќање на паричен надомест за предвремено прекинување на членство или раскинување на договор за програмирани повлекувања од друг задолжителен пензиски фонд, подарување на подвижни и недвижни ствари, уметнички дела, организирање изложби или претстави, или други сторувања кои вообичаено треба да се платат, освен оние плаќања кои непосредно произлегуваат од правата на членовите и пензионираните членови на задолжителен пензиски фонд.

Член 75

(1) Лицата од ставот (3) на овој член не смеат да даваат погрешни и неточни информации за задолжителен пензиски фонд или за друштвото кое управува со тој фонд или информации кои можат да ги доведат во заблуда членовите и пензионираните членови на задолжителен пензиски фонд, лицата кои имаат право да станат членови и пензионирани членови на задолжителен пензиски фонд и лицата кои во иднина би имале право да станат членови на задолжителен пензиски фонд, ниту со усни изјави, пишан материјал, преку оглас и било каков друг рекламен материјал.

(2) Лицата од ставот (3) на овој член, не смеат да даваат никакви изјави или предвидувања за идните инвестициони резултати на задолжителен пензиски фонд, на

членовите и пензионираните членови на тој фонд и на лицата кои би можеле да се зачленат или да склучат договор за програмирани повлекувања во тој фонд во иднина, освен изјави во форма и постапка пропишана од Агенцијата.

(3) Лицата од ставовите (1) и (2) на овој член се:

а) задолжителни пензиски фондови, друштва за управување со задолжителни пензиски фондови и друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови;

б) поврзани лица со лицата од точка а) на овој став и

в) агенти или вработени во друштвата и друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и во поврзаните лица.

(4) Друштвото кое управува со задолжителен пензиски фонд е должно да го достави до Агенцијата, во фотокопија или на соодветен надворешен медиум, објавениот материјал за маркетинг во рок од три дена по неговото објавување. Агенцијата донесува упатства за содржината на рекламите и за другиот материјал за маркетинг на задолжителните пензиски фондови и на друштвата кои управуваат со нив.

(5) Доколку Агенцијата смета дека некоја реклама или друг пишан материјал може да предизвика заблуда, може со решение да го забрани понатамошното објавување или дистрибуција и да нареди објавување на измена на тој материјал во рок кој самата ќе го определи.

Член 75-а

(1) Лицето одговорно за маркетинг е одговорно за рекламирање на работењето на друштвото и задолжителниот пензиски фонд со кој тоа управува и информирање поврзано со задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, согласно закон.

(2) Лицето одговорно за контрола на агенти е должно да врши контрола над активностите на агентите поврзани со зачленување и премин на членови од еден во друг задолжителен пензиски фонд и склучување на договори за програмирани повлекувања.

Член 77-г

(1) Базите на прашања за првиот и базите на практични примери за вториот дел на испитот од членот 77-с од овој закон ги изготвуваат професори од соодветната област и/или стручни лица од некоја од следниве области: пензиско осигурување, управна постапка, пазар на капитал и актуарство определени од Агенцијата.

(2) Прашањата од првиот дел од испитот и прашањата и практичните примери од вториот дел од испитот ги верификува Комисија за верификација на прашања составена од тројца претставници од Агенцијата.

(3) Комисијата од ставот (2) на овој член врши и ревизија и ажурирање на базите на прашања и базите на практични примери од член 77-s од овој закон, најмалку двапати годишно.

(4) При ревизијата Комисијата од ставот (2) на овој член особено ги има предвид измените на прописите на кои е засновано прашањето, односно практичниот пример, бројот на кандидати кои го одговарале, успешноста во одговарањето на истите, како и други критериуми кои можат да влијаат врз подобрувањето на квалитетот на базите од член 77-s од овој закон.

(5) Врз основа на извршената ревизија и ажурирање на базите на прашања и базите на практични примери, Комисијата од ставот (2) на овој член, одлучува најмалку 30% од прашањата и базите на практични примери да бидат изменети или целосно отстранети и заменети со нови од базите од членот 77-s од овој закон.

(6) Професорите и лицата од ставот (1) на овој член и членовите на Комисијата од ставот (2) на овој член имаат право на паричен надоместок што го определува Агенцијата.

(7) Износот на паричниот надоместок од ставот (6) на овој член, се определува врз основа на бројот на изготвени прашања и практични примери, како и сложеноста на материјата.

(8) Годишниот износ на паричниот надоместок од ставот (6) на овој член, не го надминува нивото на две просечни плати исплатени во Република Северна Македонија за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика.

(9) Стручните и административните работи за потребите на спроведување на испитот ги врши Агенцијата за што Советот на експерти определува одговорно лице кое утврдува дали кандидатот ги исполнува условите за полагање на испитот, а испитот технички го спроведува правно лице регистрирано во Централниот регистар избрано од Агенцијата.

(10) На одговорното лице од став (9) на овој член, за секоја спроведен испит за агент му следува паричен надоместок, во износ од една третина од просечната нето плата во Република Северна Македонија, за што Советот на експерти донесува решение.

Член 77- j

(1) На кандидатите кои го положиле испитот за агенти им се издава уверение во рок од 15 дена од денот на завршувањето на испитот.

(2) Формата и содржината на уверението од ставот 1 на овој член, ги пропишува Агенцијата.

(3) На барање на кандидатот Агенцијата го информира за направените грешки во тестот за полагање на стручниот испит со овозможување непосреден увид во тестот.

(4) Тестовите и практичните примери се користат и се даваат на кандидатот само за време на полагањето на стручниот испит.

(5) Материјалите од одржаните испити, особено хартиените верзии од тестовите и практичните примери за полагање на стручниот испит и специмените за проверка на точноста на одговорите на тестот и практичниот пример, како и снимките од одржаните испити се чуваат во Агенцијата.

(6) Комисијата од член 77-г став (2) од овој закон врши ревизија на одржаните испити.

(7) Комисијата од ставот (6) на овој член, се состанува по секој одржан испит и врши ревизија на спроведување на испитот, за што доставува извештај до претседателот на Советот на експерти.

(8) На членовите на комисијата од ставот (6) на овој член, им следува паричен надоместок, кој на годишно ниво изнесува една просечна нето плата во Република Северна Македонија, за што Советот на експерти донесува решение.

(9) Доколку Комисијата од ставот (6) на овој член утврди нерегуларности во спроведувањето на испитот од страна на поединци во смисла на член 77-е став (5) од овој закон, предлага одземање на уверението од ставот (1) на овој член.

(10) Советот на експерти на Агенцијата донесува решение за одземање на уверението врз основа на предлогот на Комисијата од ставот (6) на овој член, во рок од три дена од приемот на предлогот.

(11) Против решението од ставот (10) на овој член, може да се поведе управен спор пред надлежен суд во рок од 30 дена од приемот на решението.

Член 82

(1) За евиденција на индивидуалните сметки и средствата на задолжителните пензиски фондови се користат сметководствени единици.

(2) При вршењето на процена, една сметководствена единица претставува пропорционален дел во вкупните нето средства на тој задолжителен пензиски фонд.

(3) Вредноста на вкупниот број сметководствени единици на задолжителниот пензиски фонд секогаш е еднаква на вкупната вредност на нето средствата на тој фонд, пресметана согласно со членот 83 на овој закон.

(4) Средствата од ставот (1) на овој член, можат да се претворат и во делови од сметководствена единица, а вредноста на средствата од индивидуалната сметка на членот и на пензионираниот член на задолжителниот пензиски фонд исто така, може да се изрази во дел од сметководствена единица.

Член 83

(1) Вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд се утврдува врз основа на пазарната вредност на секое по-единечно средство.

(2) Вредноста на нето средствата на задолжителниот пензиски фонд се утврдува со намалување на обврските на задолжителниот пензиски фонд, освен обврските кон членовите и пензионираниите членови на задолжителниот пензиски фонд, од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд.

(3) Начинот на процена на средствата на задолжителните пензиски фондови и пресметување на вредноста на нивните нето средства поблиску го пропишува Агенцијата.

Член 84

(1) Претворањето на средствата од придонесите во сметководствени единици се врши на претходно утврдени датуми (датуми на процена), врз основа на вредноста на сметководствените единици на тој датум. Датумот на процена секогаш е во последниот работен ден секој месец. Агенцијата пропишува пократки рокови на датум на процена, доколку капитално финансираното пензиско осигурување и финансискиот пазар наметнуваат потреба.

(2) Вредноста на една сметководствена единица на првиот датум на процена по првата уплата на придонеси во задолжителен пензиски фонд поблиску ја пропишува Агенцијата.

(3) Сè до претворањето на придонесите во сметководствени единици, истите се чуваат на посебна сметка на задолжителниот пензиски фонд. Каматата на тие средства претставува приход на задолжителниот пензиски фонд.

Член 85

(1) Вредноста на нето средствата на задолжителниот пензиски фонд се пресметува на секој датум на процена, за што веднаш се известува Агенцијата.

(2) На секој датум на процена се пресметува и вредноста на сметководствената единица на тој задолжителен пензиски фонд, за што друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови веднаш ја известува Агенцијата.

(3) Пресметките од ставовите (1) и (2) на овој член, ги врши друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, а ги потврдува чуварот на имот и тие се предмет на контрола на Агенцијата.

(4) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно да ја промени проценетата вредност за одредена хартија од вредност по барање на Агенцијата доколку таа при контролата утврди дека тоа друштво при проценката користело несоодветно пресметана цена за хартијата од вредност или објективната вредност не одговара на вистинската состојба на пазарот, како и кога се загрозени интересите на членовите и пензионираниите членови.

Член 86

(1) Друштво кое управува со задолжителен пензиски фонд е должно, на крајот на јуни и декември секоја година, да го утврди приносот во номинален и реален износ за претходните 84 месеци, согласно ставот (2) на овој член. Доколку задолжителниот пензиски фонд не примал придонеси во период од 84 месеци, но примал во период од 12 месеци, на крајот на јуни односно декември, ќе се утврди приносот за периодот од првиот јуни односно декември по основањето на фондот до крајот на јуни односно декември кога се прави пресметката. Податоците за приносот друштвото ги доставува до Агенцијата.

(2) Приносот на задолжителниот пензиски фонд во номинален износ е еднаков на промената на вредноста на сметководствената единица на последниот датум на проценка од ставот (1) на овој член, во однос на вредноста на сметководствената единица на последниот датум на проценка од почетниот месец од ставот (1) на овој член. Приносот на задолжителниот пензиски фонд во реален износ се пресметува врз основа на приносот на задолжителниот пензиски фонд во номинален износ и нивото на трошоците на живот во истиот период за кој се пресметува приносот, објавени од Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија. Износот на приносите се изразува во проценти.

Член 87

Агенцијата поблиску ги уредува:

а) Методологијата на пресметување на приносот на задолжителните пензиски фондови и методите за заокружување на тие вредности.

б) Датумот на кој друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно да ја извести Агенцијата за вредноста на нето средствата на задолжителниот пензиски фонд, прецизната методологија за утврдување на датумите на крајот на јуни и декември со чија состојба ќе се прават пресметките, методологијата за процената, вредноста на сметководствената единица, приносот на односниот задолжителен пензиски фонд и за начинот на таквото известување.

Член 88

(1) Сметководството на друштвата и на задолжителните пензиски фондови се врши во согласност со законите и со меѓународните сметководствени стандарди.

(2) Агенцијата поблиску го пропишува сметковниот план, формата и содржината на основните финансиски извештаи, дополнителните извештаи за задолжителните пензиски фондови, како и содржината на одделните сметки во сметковниот план за задолжителните пензиски фондови.

(3) Агенцијата поблиску ја пропишува формата и содржината на финансиските извештаи на друштвата.

Член 89

(1) Кога член на задолжителниот пензиски фонд ќе стекне право на старосна пензија според Законот за пензиското и инвалидското осигурување, целиот износ на акумулираните средства на неговата сметка ќе се искористи, со право на личен избор на членот, за:

- а) купување на пензиски ануитет кој се исплаќа до крајот на животот од друштво за осигурување овластено за оваа цел или
- б) програмирани повлекувања обезбедени од друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд со кое членот ќе склучи договор за програмирани повлекувања или
- в) комбинација на опциите наведени во точките а) и б) од овој став.

Член 94

(1) Секое друштво или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно да има информативниот проспект за задолжителен пензиски фонд со кој управува. Информативниот проспект содржи целосни, точни и објективни податоци за задолжителниот пензиски фонд и друштвото кое управува со тој фонд, кои се потребни потенцијалниот член да донесе одлука за зачленување во задолжителниот пензиски фонд и потенцијалниот пензиониран член да склучи договор за програмирани повлекувања, и тоа:

- а) назив и седиште на друштвото и фондот со кој управува;
- б) имињата на членовите на управниот одбор и на надзорниот одбор на друштвото;
- в) имињата и адресите на акционерите и нивното учество во основната главнина на друштвото;
- г) назив и седиште на чуварот на имот и податоци за евентуални промени на чуварот на имот направени претходната година и причините за таквите промени;
- д) податоци за ревизорот на задолжителниот пензиски фонд и друштвото;
- ѓ) основните принципи на инвестирањето за периодот од ставот (2) на овој член и самоограничувањата при инвестирањето освен ограничувањата утврдени во овој закон;
- е) одговорност при носење на инвестициони одлуки;
- ж) надоместоци, провизии и сите други трошоци што се наплатуваат од членовите и од пензионираните членови на задолжителниот пензиски фонд;
- з) начин на зачленување, склучување на договор за програмирани повлекувања и договор за премин;
- с) начин на известување на членовите и на пензионираните членови;
- и) право на пензија;
- ј) портфолиото на задолжителниот пензиски фонд;

к) бројот на членовите и пензионираните членови на задолжителниот пензиски фонд;

л) нето вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд; и

љ) други податоци за работењето на друштвото и управувањето со задолжителниот пензиски фонд што може да ги пропише Агенција-та заради обезбедување на транспарентност.

(2) Информативниот проспект од став (1) на овој член друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно да го објави нај-доцна до 31 март секоја тековна година, со состојба на 31 декември претходната година, на веб страната на друштвото и во еден од најтиражните дневни весници што се дистрибуира на целата територија на Република Северна Македонија.

(3) По исклучок од ставот (1) на овој член, во рок од 15 дена од уписот на задолжителниот пензиски фонд во регистарот на задолжителни и доброволни пензиски фондови, друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно да го објави информативниот проспект со податоци од ставот (1) точки а), б) в), г), д), е), ж), з), с), и) и љ) на овој член.

(4) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно да ги достави, по барање од член или од пензиониран член на задолжителниот пензиски фонд, информативниот проспект и статутот на задолжителниот пензиски фонд со кој управува и истите да ги даде на увид на секое лице кое ќе се пријави за членство или ќе сака да склучи договор за програмирани повлекувања во задолжителниот пензиски фонд со кој управува тоа друштво.

(5) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно, по барање од лице, да го извести дали е член на задолжителниот пензиски фонд со кој управува, како и за правата кои произлегуваат од членството.

Член 96

(1) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно на Агенцијата да и ги до-ставува следниве информации:

а) тримесечни неревидирани и годишни неревидирани и ревидирани финансиски извештаи за друштвото заедно со бруто биланс;

б) тримесечни неревидирани основни финансиски извештаи и дополнителни извештаи и годишни неревидирани и ревидирани финансиски извештаи и дополнителни извештаи за задолжителниот пензиски фонд заедно со бруто биланс;

в) подетални податоци за стекнување и пренос на средствата на задолжителниот пензиски фонд со наведување на секое поединечно средство, датумот и цената на трансакцијата и правното лице кое ја врши услугата со хартиите од вредност;

г) податоци за трошоците за Агенцијата, чуварот на имот, трансакции, маркетинг, агенти и другите трошоци согласно со овој закон;

д) податоци на акционерите на друштвото вклучувајќи имиња и адреси;

ѓ) имиња на членовите на органите на управување и вработените во друштвото и висината на надоместоците за нивното работење;

е) информација за доставени известувања до членовите и до пензионирани членови од членот 95 ставови (1) и (3) од овој закон;

ж) подетални податоци за вкупниот број на членови на задолжителниот пензиски фонд, бројот на членовите кои се зачлениле во задолжителниот пензиски фонд, бројот на оние кои преминале во друг задолжителен пензиски фонд, бројот на починати членови и бројот на корисници на пензија;

з) подетални податоци за вкупниот број на пензионирани членови на задолжителниот пензиски фонд, бројот на лица кои склучиле договор за програмирани повлекувања и комбинација по вид на исплата, бројот на пензионирани членови кои ги прекинале договорите за програмирани повлекувања и направиле промена на друштвото кое врши исплата на програмирано повлекување или видот на исплата на пензија и бројот на починати пензионирани членови;

с) евиденцијата од членот 21 став (1) од овој закон;

и) потврда со мислење од овластениот актуар;

ј) годишен извештај за работењето на овластениот актуар;

к) отчет за начинот на исполнување на обврските од членовите 18-а, 18-б и 21-в од овој закон;

л) извештај за извршена процена на средствата на задолжителниот пензиски фонд;

љ) извештаи од внатрешна контроли и внатрешни ревизии и

м) други податоци пропишани од Агенцијата.

(2) Неревидираните финансиски извештаи од ставот (1) точки а) и б) на овој член, се доставуваат во рок од еден месец по завршувањето на периодот за кој се однесуваат извештаите, а ревидираните финансиски извештаи од ставот (1) точки а) и б) на овој член, се доставуваат во рок од три месеци по завршувањето на периодот за кој се однесуваат извештаите. Извештаите од ставот (1) точки а) и б) на овој член, друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови ги објавува на својата веб страница во рок од пет дена од доставувањето до Агенцијата.

(3) Податоците од ставот (1) точки в) и л) на овој член се доставуваат за секој датум на процена најдоцна следниот работен ден.

(4) Податоците од ставот (1) точки г), ж) и з) на овој член, се доставуваат еднаш месечно, најдоцна до петтиот ден во месецот за претходниот месец.

(5) Податоците од ставот (1) точки д), ѓ) и к) на овој член, се доставуваат еднаш годишно, најдоцна до 15 ден од завршувањето на деловната година.

(6) Податоците од ставот (1) точка е) на овој член се доставуваат во рок од еден месец од завршувањето на периодот за кој се однесуваат податоците.

(7) Извештаите од ставот (1) точка љ) на овој член, се доставуваат за секое тримесечје, најдоцна до петтиот ден во месецот за претходното тримесечје.

(8) Потврдата со мислење од ставот (1) точка и) на овој член, се доставува во рок од еден месец по завршувањето на периодот за кој се однесува потврдата, а извештајот од ставот (1) точката ј) на овој член се доставува во рок од три месеци по завршувањето на периодот за кој се однесува извештајот.

(9) Евиденцијата од ставот (1) точка s) на овој член, се доставува во рок од 15 дена по завршувањето на секоја календарска година.

(10) Агенцијата поблиску ги пропишува видот и периодот на кој се однесуваат податоците, начинот и формата на прикажување на истите и постапката за нивно доставување.

Член 98

(1) Друштвото и друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови може да ги наплатува единствено следниве надоместоци:

а) надоместок од придонес како процент од секој уплатен придонес во задолжителен пензиски фонд, пред претворање на средствата во сметководствени единици. Висината на надоместокот ја определува друштвото, но таа не може да надмине 2 % од секој уплатен придонес;

б) месечен надоместок од вредноста на нето средствата на задолжителниот пензиски фонд, за покривање на трошоците на друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, за управувањето со задолжителниот пензиски фонд. Висината на надоместокот ја определува друштвото, но таа не може да надмине 0,03 % од вредноста на нето средства-та. Пресметката на надоместокот се врши на секој датум на процена на средствата на задолжителниот пензиски фонд и се наплатува на петтиот работен ден во месецот по процената и

в) надоместок во случај на пренос на средства-та во друг задолжителен пензиски фонд, под услов членот кој преминува да бил член во постојниот фонд пократко од 24 месеци пред да премине во идниот фонд. Максималниот износ на паричниот надоместок и начинот на наплата поблиску го утврдува Агенцијата по претходно мислење од Министерството за социјална политика, демографија и млади.

(2) Надоместокот од ставот (1) точка в) на овој член, го уплатува членот на задолжителниот пензиски фонд кој пристапува во идниот задолжителен пензиски фонд. Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд во кој пристапува членот или претставник на тоа друштво не смее да го плати овој надоместок.

(3) Надоместокот од ставот (1) точка в) на овој член, не се наплатува во следниве случаи:

а) ако друштвото кое треба да изврши пренос на средства од еден задолжителен пензиски фонд во друг задолжителен пензиски фонд ги зголемило или известило за зголемување на надоместоците од ставот (1) на овој член, во периодот од шест месеци пред датумот на таквиот пренос на средствата;

б) ако Агенцијата докаже дека лицето се зачленило во тој задолжителен пензиски фонд како последица на маркетинг и рекламни активности спротивни на одредбите на овој закон;

в) ако над друштвото кое управува со тој задолжителен пензиски фонд е отворена сте-чајна постапка или одобрението за управување со тој задолжителен пензиски фонд му е повлечено или укинато;

г) доколку членот нема средства на индивидуалната сметка или

д) во случај на спојување или присоединување на друштвото кое треба да изврши пренос на средства од еден во друг задолжителен пензиски фонд, во периодот од 180 дена од спојувањето или присоединувањето.

Член 104

(1) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно средствата на задолжителниот пензиски фонд да ги инвестира согласно со одредбите од овој закон и инвестиционата стратегија со цел за остварување на највисок принос единствено во полза на членовите и пензионираниите членови на задолжителниот пензиски фонд и преку диверзификација и финансиска анализа да се минимизира ризикот од загуби:

- 1) кои настанале поради не плаќање на издавачот или другата договорна страна;
- 2) кои произлегуваат од влијанието на домашните и странските финансиски пазари;
- 3) во реалната вредност на средствата на задолжителниот пензиски фонд поради инфлација и
- 4) кои се последица од продажба на средствата на задолжителниот пензиски фонд поради обезбедување на ликвидност на задолжителниот пензиски фонд.

(2) Член на Управен одбор, надзорен одбор и лице одговорно за инвестициони одлуки во друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови при управувањето и контролата на инвестирањето на средствата на задолжителниот пензиски фонд е должен да применува степен на грижа, делотворност и вештини кои би ги применувал разумен човек при инвестирање на сопствените средства. Секој член треба да ја исполнува својата обврска во согласност со неговите фидуцијарни должност и треба да обезбеди нивна примена од страна на секој вработен и работно ангажиран во друштвото.

Член 105

(1) Врз основа на одредбите од член 106 и 107 од овој закон, средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се инвестираат само во следниве видови инструменти:

- а) депозити во банки кои имаат дозвола издадена од Народната банка на Република Северна Македонија, доколку носат камата.

б) обврзници и други хартии од вредност што ги издала или за кои гарантира Народната банка на Република Северна Македонија;

в) сертификати за депозит, комерцијални записи и обврзници издадени или гарантирани од банки кои имаат дозвола издадена од Народната банка на Република Северна Македонија;

г) хартии од вредност врз основа на хипотека издадени од банки кои имаат дозвола издадена од Народната банка на Република Северна Македонија;

д) обврзници и други хартии од вредност што ги издава или за кои гарантира Република Северна Македонија на домашниот пазар;

ѓ) акции од домашни акционерски друштва кои не се затворени инвестициони фондови, издадени врз основа на одобрение од Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија и кои котираат на официјалниот пазар или се тргуваат на пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување во рамки на редовниот пазар на берзата на хартии од вредност или на друг организиран пазар на хартии од вредност во Република Северна Македонија што го контролира Комисијата;

е) обврзници издадени врз основа на одобрение од Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија и кои котираат на официјалниот пазар на берзата на долгорочни хартии од вредност или на друг организиран пазар на хартии од вредност во Република Северна Македонија што го контролира Комисијата, издадени од единиците на локалната самоуправа и од домашни акционерски друштва кои не се банки;

ж) комерцијални записи издадени од првокласни акционерски друштва во Република Северна Македонија кои не се банки;

з) документи за удел и акции на отворени инвестициски фондови, затворени инвестициски фондови и приватни инвестициски фондови регистрирани во Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија при што средствата на приватните инвестициски фондови се вложуваат во акции и удели на микро, мали и средни трговски друштва во Република Северна Македонија, дефинирани со Законот за трговските друштва;

с) обврзници и други хартии од вредност издадени од странски влади и централни банки на државите-членки на Европската унија, земјите членки на ОЕЦД ;

и) должнички хартии од вредност кои имаат рејтинг препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции, издадени од недржавни, странски компании или банки од државите-членки на ЕУ, земјите членки на ОЕЦД;

ј) акции издадени од странски компании или банки кои имаат рејтинг препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции, со кои се тргува на главните берзи во државите-членки на ЕУ, земјите членки на ОЕЦД;

к) документи за удел, акции и други инструменти издадени од овластени инвестициони фондови со седиште во држава членка на ЕУ или на ОЕЦД што инвестирале претежно во инструменти кои котираат на берзите во тие држави и чија инвестициона политика дозволува користење на деривативни инструменти најмногу до 20% од средствата на

инвестициониот фонд, единствено со цел заштита на средствата и обврските на инвестициониот фонд или за поефикасно остварување на целите на инвестиционата политика на инвестициони фондови кои ги следат перформансите на одреден индекс и

л) друг вид на вложување согласно со актите на Агенцијата, под услов тоа да не е во спротивност со членот 108 на овој закон.

(2) Тргувањето со хартиите од вредност на задолжителните пензиски фондови се врши на регулирани секундарни пазари, на пазари преку шалтер и на примарни пазари за инструментите кои ги исполнуваат условите на овој член.

(3) Средствата на задолжителните пензиски фондови можат да се користат за инвестирање во инструменти кои ги исполнуваат услови-те пропишани од Агенцијата за:

а) условите што треба да ги исполнат регули-раните секундарни пазари на капитал каде што се тргува со средствата од задолжителните пензиски фондови;

б) квалитетот на акциите, обврзниците и други инструменти во кои се вложени средствата на задолжителните пензиски фондови и

в) државите или групите на држави во кои можат да се инвестираат средствата на задолжителниот пензиски фонд.

Член 106

(1) Средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се инвестираат во хартии од вредност на ист издавач најмногу до 10% од номиналната вредност на поединечна хартија од вредност издадена од тој издавач. По исклучок, во обврзници и други должнички хартии од вредност издадени од единиците на локалната самоуправа и од домашните акционерски друштва може да се инвестираат најмногу до 20% од номиналната вредност на поединечната хартија од вредност издадени од издавачите, а во документи за удел и акции на инвестициски фондови може да се инвестираат средства најмногу до 10% од вкупниот број на удели или акции на поединечниот инвестициски фонд. Средствата на задолжителниот пензиски фонд не можат да се инвестираат во повеќе од 40% од вкупно издадените обврзници на единицата на локалната самоуправа. Во обврзници и други хартии од вредност издадени или за кои гарантира Република Северна Македонија на домашниот пазар или некоја од државите-членки на ЕУ или на ОЕЦД може да се инвестира без ограничување.

(2) Најмногу 5% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се инвестираат во инструменти, издадени од ист субјект кој не е основан од државата и е регистриран во Централниот регистар на Република Северна Македонија или во држава-членка на ЕУ или на ОЕЦД, освен во депозити и сертификати за депозит. Најмногу до 7,5% од средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се инвестираат во инструменти, на вакви меѓусебно поврзани субјекти

(3) По исклучок од став (2) на овој член, во удели и акции на инвестициони фондови издадени од исто друштво за управување од држава-членка на ЕУ или на ОЕЦД може да се инвестираат најмногу 15% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд, при што во поединечен инвестиционен фонд може да се инвестираат најмногу 5% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски

фонд. Во удели и акции на отворени и затворени инвестициски фондови издадени од исто друштво за управување од Република Северна Македонија може да се инвестираат најмногу 2,5% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд, при што во поединечен инвестиционен фонд може да се инвестираат најмногу 1% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд. Во удели на приватни инвестициски фондови издадени од исто друштво за управување од Република Северна Македонија може да се инвестираат најмногу 1,25% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд, при што во поединечен инвестиционен фонд може да се инвестираат најмногу 0,5% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд.

(4) Најмногу 3% од средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се инвестираат во депозити и сертификати за депозит на една банка која има дозвола издадена од Народна банка на Република Северна Македонија, освен во депозити и сертификати за депозит во банка која е чувар на имот на задолжителниот пензиски фонд каде што може да се инвестира најмногу 2% од средствата на задолжителниот пензиски фонд. Најмногу до 5% од средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се инвестираат во депозити и сертификати за депозит на меѓусебно поврзани банки.

(5) Агенцијата може да пропише ограничувања на вложувањата на одделни видови инструменти различни од ограничувањата утврдени во членот 107 од овој закон, кои ќе важат во рок пропишан од Агенцијата, но не подолг од пет години. Ограничувањата не можат да бидат целосно или делумно укинати без претходно известување до секое друштво кое управува со задолжителен пензиски фонд, најмалку една година пред укинувањето.

Член 107

Вложувањата во одделни видови инструменти согласно со членот 105 став (1) точки а) до л) на овој закон подлежат на следниве ограничувања:

а) најмногу 50% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложуваат во инструменти на странски издавач надвор од Република Северна Македонија. Во рамките на ова ограничување најмногу 30% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложуваат во инструменти наведени во членот 105 став (1) точка и), j), и к) од овој закон;

б) најмногу 80% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложат во инструменти наведени во членот 105 став (1) точки б) и д) на овој закон;

в) најмногу 60% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложат во инструментите од членот 105 став (1) точки а), в) и г) на овој закон од кои најмногу 30% од средствата на задолжителниот пензиски фонд, можат да се инвестираат во инструментите од членот 105 став (1) точка а) на овој закон;

г) најмногу 40% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложат во инструментите наведени во членот 105 став (1) точки е) и ж) на овој закон. Во рамките на ова ограничување најмногу 10% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложуваат во обврзници издадени од единиците на локалната самоуправа.

д) најмногу 30% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложат во инструментите наведени во членот 105 став (1) точка г) на овој закон и
ѓ) најмногу 5% од вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд можат да се вложат во инструментите наведени во членот 105 став (1) точка з) на овој закон. Во рамките на ова ограничување најмногу 1,5% од средствата на задолжителниот пензиски фонд може да се вложи во документи за удел на приватните инвестициски фондови.

Член 108

Средствата на задолжителните пензиски фондови не смеат да се инвестираат во следниве видови инструменти:

- а) акции, обврзници и други хартии од вредност кои не котираат на официјален пазар или со кои јавно не се тргува;
- б) инструменти со кои не може правно да се располага;
- в) материјални добра кои ретко котираат на организирани пазари и чија процена е несигурна, како на пример антиквитети, уметнички дела и моторни возила;
- г) недвижен имот и каков било удел во недвижен имот освен хартии од вредност издадени врз основа на хипотека и посредно вложување преку инвестициони фондови;
- д) акции, обврзници и други хартии од вредност издадени од:
 - 1) акционер на друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови;
 - 2) чувар на имот на задолжителниот пензиски фонд и
 - 3) поврзани лица со субјектите наведени во потточките 1) и 2) на оваа точка;
- ѓ) банкарски депозити во банки кои се акционери на друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови
- е) фјучерс договори, опциски договори, форвард договори и други деривативни инструменти, освен посредно вложување преку инвестициони фондови во согласност со ограничувањата од член 105 став (1) точка к) на овој закон и
- ж) други инструменти уредени од Агенцијата во кои вложувањето би било спротивно на интересите на членовите на задолжителните пензиски фондови.

Член 112-а

(1) Секое друштво кое управува со задолжителен и/или доброволен пензиски фонд треба да има документ за инвестициона стратегија и да врши негово ревидирање најмалку на секои три години.

(2) Документот за инвестициона стратегија особено треба да ги содржи основите за анализи кои опфаќаат поставување на планиран принос за задолжителниот пензиски фонд за временски период кој соодветствува на временскиот период во кој еден член со просечна возраст на задолжителен пензиски фонд ќе членува во фондот, имајќи го предвид нивото на трошоци за живот, во согласност со одредбите од членот 104 од овој закон. Во документот за инвестициона стратегија треба да се наведе како

ќе се управува со ризиците кои се поврзани со постигнување на планираниот принос и стратешкото инвестирање на средствата, методите за мерење на инвестициониот ризик, процесите за управување со ризици кои ќе се применуваат за да се постигне планираниот принос и следење на начинот на неговото остварување.

(3) Друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови најмалку еднаш годишно, за секој пензиски фонд со кој управува, изготвува документ за начинот на примена на инвестиционата стратегија за следните 12 месеци, вклучувајќи стратешкото инвестирање на секоја класа на средства, интерните ограничувања за инвестирање и изложеноста на ризиците.

(4) Агенцијата поблиску ја уредува содржината на инвестиционата стратегија.

Член 115

(1) Друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно да избере единствен чувар на имот, на кого ја доверува одговорноста за чување на средствата на задолжителниот пензиски фонд.

(2) Доколку задолжителниот пензиски фонд има средства надвор од територијата на Република Северна Македонија, чуварот на имот избира и субчувар на имот за чување на тие средства, кој е банка или специјализирана депозитарна институција, има дозвола за работа издадена од надлежен орган во земја надвор од Република Северна Македонија и е овластена за таква дејност согласно со законите на државата каде што ќе врши чување на средства на задолжителен пензиски фонд. Избраниот субчувар на имот мора да ги исполнува условите од членот 116 став (2) точките б) и в) на овој закон и да има рејтинг препорачлив за инвестирање според реномирани меѓународни кредитни рејтинг агенции. Агенцијата поблиску ги пропишува критериумите за рангирање на субчуварот на имот.

(3) Сите инструменти во кои се вложени средствата на задолжителниот пензиски фонд мора да се чуваат од страна на чувар на имот.

(4) Чуварот на имот може да врши услуги на чување на средства за повеќе задолжителни пензиски фондови, но е должен чувањето на средствата, работењето во врска со тие средства и евиденцијата на задолжителните пензиски фондови да ги врши одделно за секој задолжителен пензиски фонд, одвоено од другите коминтенти и одвоено од сопствените средства, работење и евиденција.

Член 117

(1) Чуварот на имотот на задолжителен пензиски фонд ги врши следниве работи:

а) ги чува безбедно хартиите од вредност кои претставуваат средства на задолжителниот пензиски фонд;

б) хартиите од вредност кои претставуваат средства на задолжителниот пензиски фонд како електронски записи ги води на посебна сметка во Централниот депозитар за хартии од вредност;

в) ги чува документите за порамнување во врска со уплатата на парични средства на банкарската сметка на задолжителниот пензиски фонд и исплатата на парични средства од банкарската сметка на задолжителниот пензиски фонд;

г) работи како посредник за порамнување, продава или купува хартии од вредност врз основа на налози од друштвото и ги собира и наплаќа приходите од дивиденди, камати и сите други приходи кои произлегуваат од вложувањата на средствата на задолжителниот пензиски фонд;

д) осигурува дека договорите во врска со инвестиционо стекнување и пренесување на средствата на задолжителниот пензиски фонд се во согласност со закон, статутот на задолжителниот пензиски фонд и налозите за трансакциите на друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и дека тие налози се во согласност со закон;

ѓ) врши пресметка на нето средствата и на сметководствената единица на задолжителниот пензиски фонд, ги проверува и потврдува пресметките кои ги извршило друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и е одговорен за точноста на пресметките;

е) известува за годишните собранија на акционерите од друштвата и за правата поврзани со сопственоста и ги извршува налозите поврзани со остварување на правата од сопственост;

ж) врши проверка на усогласеноста на портфолиото на задолжителниот пензиски фонд со инвестиционите ограничувања согласно со овој закон и подзаконските акти;

з) соработува и врши надзор на субчуварите на имот и

с) пресметува и уплаќа даноци.

(2) Надоместот на чуварот на имот го плаќа друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови од сопствените средства.

Член 118

(1) Чуварот на имот должен е веднаш, прво усно, а потоа и писмено, да ја известува Агенцијата во случај на сомневање или за непочитување на договорот за чување на имот во кој тој е до-говорна страна, законот или за дејствие спротивно на интересите на членовите и на пензионираните членови на задолжителниот пензиски фонд.

(2) Обврската од ставот (1) на овој член, подеднакво се однесува за незаконитости или за други дејствија извршени од страна на друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и на друго лице.

(3) На секој датум на процена чуварот на имот ја известува Агенцијата за вредноста на нето средствата и на сметководствената единица на задолжителниот пензиски фонд.

(4) Доколку постои неусогласеност на пресметките на нето средствата и на сметководствената единица на задолжителниот пензиски фонд направени од

друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и од чуварот на имот, друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е должно да се усогласи со пресметките направени од чуварот на имот. Чуварот на имот веднаш ја известува Агенцијата за начинот на разрешување на неусогласеноста.

(5) Доколку, по проверката од членот 117 став (1) точка ж) од овој закон, чуварот на имот утврди неусогласеност на портфолиото на задолжителниот пензиски фонд веднаш ја известува Агенцијата.

(6) Чуварот на имот доставува до Агенцијата извештај за своето работење еднаш годишно до 31 јануари за претходната година.

(7) Агенцијата поблиску ги пропишува периодот, формата и видот на податоците кои треба да бидат содржани во извештаите од ставовите (3), (4), (5) и (6) на овој член.

Член 133

(1) Глоба во износ од 9.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови доколку:

1) не овозможи пристап до книгите, документите и друга евиденција на овластеното лице кое врши контрола во име на Агенцијата согласно со членот 53 став (3) од овој закон;

2) не ги отстрани незаконитостите согласно со членот 53 став (5) од овој закон;

3) средствата од сметката на член или на пензиониран член на задолжителен пензиски фонд ги даде во залог, асигнација или ги пренесе во полза на трети лица спротивно на членот 67 став (3) од овој закон;

4) не ги распоредува придонесите, пренесените средства, надоместок за ненавремен пренос на средства и приносот од инвестициите на индивидуалните сметки на членовите или на пензионираните членови на задолжителните пензиски фондови и не води евиденција согласно со членот 81 од овој закон;

5) не ги претвора средствата од придонеси и пренесените средства во сметководствени единици согласно со членот 82 од овој закон;

6) врши процена на средствата на задолжителен пензиски фонд спротивно на правилата содржани во членот 83 од овој закон и актите на Агенцијата;

7) не врши пресметка на нето средствата на фондот и на вредноста на сметководствената единица на секој датум на процена и не ја промени проценетата вредност на одредена хартија од вредност, согласно со членот 85 ставови (1), (2) и (4) од овој закон;

8) го води сметководството на друштвото и задолжителниот пензиски фонд спротивно на законите на Република Северна Македонија и на меѓународните сметководствени стандарди и на формата и содржината на финансиските извештаи пропишани од Агенцијата во смисла на членот 88 од овој закон;

- 9) наплаќа надоместоци на начин и во износи што не се предвидени во членовите 98 и 99 од овој закон;
- 10) надомести трошоци спротивно на членот 103 од овој закон;
- 11) инвестира средства од задолжителниот пензиски фонд спротивно на членовите 104, 105, 106, 107 и 108 од овој закон и актите пропишани од Агенцијата;
- 12) продава, купува или користи средства спротивно на ограничувањата од членот 110 на овој закон;
- 13) го довери управувањето со средствата на задолжителниот пензиски фонд или ја пренесе одговорноста за тоа врз друг, спротивно на членот 112 од овој закон;
- 14) се задолжува спротивно на целите и ограничувањата од членот 113 на овој закон;
- 15) избраниот чувар на имот не ги исполнува условите од членот 116 на овој закон;
- 16) не избере чувар на имот на кого ја доверува одговорноста за чување на средствата од задолжителниот пензиски фонд или нема постојано договор со чувар на имот согласно со член 115 ставови (1) и (2) и член 119 од овој закон;
- 17) не ги исполни обврските предвидени во членот 122 ставови (1) точки а) и б) и (2) од овој закон;
- 18) не обезбеди непрекинато извршување на услугите за чување на средствата на задолжителниот пензиски фонд согласно со членот 123 став (1) од овој закон;
- 19) постапува спротивно на членот 125 став (5) од овој закон, и
- 20) не ги пренесе своите права за преземање правни дејствија на Агенцијата согласно со членот 126 став (5) од овој закон.

(2) Глоба до двократен износ од максимумот на глобата од ставот (1) на овој член ќе се изрече на друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови ако со прекршокот од ставот (1) на овој член прибавило поголема имотна корист или предизвикало поголема имотна штета.

(3) Глоба во износ од 9.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови доколку:

- 1) врши дејности што не се предвидени во членот 7 став (1) од овој закон;
- 2) не ја зголеми и одржува главнината согласно со членот 10 ставови (2), (4) и (5) од овој закон;
- 3) не ги одржува, пресметува и не ги зголеми сопствените средства пресметани по методологија пропишана од Агенцијата согласно со членот 10 ставови (6) и (7) од овој закон;
- 4) не одржува ликвидни средства согласно со членот 10 став (9) од овој закон;

5) не побара согласност за секое стекнување или пренос на акции согласно со членот 16 став (1) од овој закон;

6) купи акции на друго друштво за управување со задолжителни пензиски фондови или се реорганизира, спротивно на членот 16 ставови (5) и (6) од овој закон;

7) не се вклучи во Центарот согласно со членот 39-е став (5) од овој закон.

8) изврши измени без одобрение од Агенција-та согласно со членот 39-ж од овој закон;

9) изврши спојување спротивно на членовите 39-и, 39-ј и 39-љ од овој закон.

(4) Глоба до двократен износ од ставот (3) на овој член ќе се изрече на друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови ако со прекршокот од ставот (3) на овој член прибавило поголема имотна корист или предизвикало поголема имотна штета.

(5) Глоба во износ од 400 до 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок од ставот (1) на овој член и на одговорно лице за прекршок во друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови или во друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, а за прекршокот од став (3) на овој член само на одговорно лице за прекршок во друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови.

(6) За прекршоците утврдени во овој член, прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд.

Член 134

(1) Глоба во износ од 8.000 до 9.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови доколку:

1) ги користи своите средства за намени забранети со членот 20 од овој закон;

2) не исполнува некое од барањата предвидени во членот 21 ставови (1), (2), (3), (4) и (5) од овој закон;

3) отпочне со активности на управување со задолжителен пензиски фонд, маркетинг и испитување на јавното мислење спротивно на условите од член 39-е став (6) од овој закон.;

4) не воспостави индивидуална сметка согласно со член 59 став (5) на овој закон;

5) одбие зачленување на осигуреник кој ги исполнува условите пропишани со Законот за пензиското и инвалидското осигурување во смисла на член 59 став 7 од овој закон;

6) постапи спротивно на членот 61 став (3) од овој закон;

7) не ги исполнува обврските од членот 63 став (1) на овој закон;

3) не ги исполни обврските од членот 63 став (3) од овој закон;

- 8) не ги обезбеди правата на членот на задолжителниот пензиски фонд кој престанал да уплаќа придонеси во фондот пред пензионирањето согласно со членот 64 од овој закон;
- 9) не ги пренесе во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија средствата од сметката на член на задолжителен пензиски фонд кој стекнал право на инвалидска пензија согласно со членот 65 од овој закон;
- 10) не ги исполнува своите обврски во случај на смрт на член на задолжителен пензиски фонд предвидени во членот 66 од овој закон;
- 11) не ги пренесе во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија уплатените придонеси за членот на задолжителен пензиски фонд согласно со членот 66-а став (1) од овој закон.
- 12) дава погрешни и неточни информации за задолжителен пензиски фонд или за друштвото кое управува со тој фонд или дава изјави или предвидувања за идните инвестициони резултати за задолжителен пензиски фонд или не постапи по решението на Агенцијата во смисла на членот 75 ставови (1), (2) и (5) на овој закон.
- 13) не ги исполнува условите од членот 76 став (1) на овој закон;
- 14) не склучи договор за вршење на работите на маркетинг на задолжителен пензиски фонд со деловен соработник согласно со членот 76 став (2) од овој закон;
- 15) склучува договор за членство, договор за премин или договор за програмирани повлекувања со физичко лице без посредство на агент спротивно на членот 77 став (1) од овој закон;
- 16) применува постапки на маркетинг на задолжителни пензиски фондови забранети со членот 79 од овој закон;
- 17) не го утврди приносот за задолжителниот пензиски фонд со кој управува согласно со членот 86 од овој закон;
- 18) не ги почитува барањата во врска со објавување информативен проспект содржани во членот 94 ставови (1), (2) и (3) од овој закон;
- 19) не достави информативен проспект и статут на член и на пензиониран член на задолжителен пензиски фонд, не ги даде на увид на лице и не извести лице согласно со членот 94 ставови (4) и (5) од овој закон;
- 20) доставува податоци до членовите и до пензионираните членови во форма спротивно на членот 95 став (5) од овој закон;
- 21) не ја исполнува обврската за редовно информирање на членовите и на пензионираните членови на задолжителниот пензиски фонд согласно со членот 95 од овој закон;
- 22) не ги доставува до Агенцијата информациите наведени во членот 96 став (1) од овој закон и во актите пропишани од Агенцијата;

23) не ги извести Агенцијата и сите членови на задолжителниот пензиски фонд за секоја промена на висината на надоместоците, на начин и во рокови предвидени во членот 100 од овој закон;

24) не обезбеди целосна конкурентност на провизиите согласно со членот 101 од овој закон;

25) постапи спротивно на ограничувањата предвидени со член 109 од овој закон;

26) не ја извести Агенцијата кога сака да го откаже договорот за чување на имот согласно со членот 121 од овој закон, и

27) не постапува согласно ставовите и мислењата изнесени во актите на Агенцијата.

(2) Глоба до двократен износ од ставот (1) на овој член ќе се изрече на друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови ако со прекршокот од ставот (1) на овој член прибавило поголема имотна корист или предизвикало поголема имотна штета.

(3) Глоба во износ од 8.000 до 9.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови, доколку:

1) не донесе Кодекс за добро корпоративно управување и не работи согласно со членот 4 став (3) од овој закон;

2) не воспостави ефикасни контролни механизми и не воспостави процедури и не определи лица согласно со членот 18-б од овој закон;

3) не воспостави организациона единица согласно со членот 21-а став (1) од овој закон;

4) не ги почитува обврските од членот 21-б ставови (1), (2), (3) и (4) од овој закон;

5) не воспостави активности за управување со ризици, не назначи лице одговорно за управување со ризици и не достави извештај согласно со членот 21-в ставови (1), (2) и (5) од овој закон;

6) не назначи надворешен овластен ревизор со добри референци и не објави извадок од ревидираниот финансиски извештај со мислење на овластениот ревизор согласно со членот 22 од овој закон;

7) постапи спротивно на членот 22-б од овој закон, и

8) нема документ за инвестициона стратегија со содржина согласно со членот 112-а ставови (1) и (2) од овој закон и актите пропишани од Агенцијата.

(4) Глоба до двократен износ од ставот (3) на овој член ќе се изрече на друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови ако со прекршокот од ставот (3) на овој член прибавило поголема имотна корист или предизвикало поголема имотна штета.

(5) Глоба во износ од 300 до 400 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок од ставот (1) на овој член и на одговорно лице за прекршок во друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови или во друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, а за прекршокот од став (3) на овој член

само на одговорно лице за прекршок во друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови.

(6) За прекршоците утврдени во овој член, прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд.

Член 135

(1) Глоба во износ од 4.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови доколку:

- 1) доколку не постапи согласно со членот 75 став (4) на овој закон;
- 2) доколку не постапи согласно со членот 77 став (7) од овој закон;
- 3) веднаш не ја извести Агенцијата за вредноста на нето-средствата на задолжителниот пензиски фонд и вредноста на сметководствената единица на задолжителниот пензиски фонд согласно со членот 85 ставови (1) и (2) од овој закон, и
- 4) не доставува информации и податоци до Агенцијата или не доставува податоци и информации во рокови предвидени со членот 96 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 4.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови доколку:

- 1) не изготви годишен план за работа, извештај за своето работење и не ги достави до Агенцијата согласно со членот 21-а ставови (3), (4) и (5) од овој закон.

(3) Глоба во износ од 300 до 400 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок од ставот (1) на овој член и на одговорно лице за прекршок во друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови или во друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, а за прекршокот од став (2) на овој член само на одговорно лице за прекршок во друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови.

(4) За прекршоците утврдени во овој член прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд.

Член 136

(1) Глоба во износ од 9.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на чувар на имот доколку:

- 1) не му овозможи пристап до книгите, документите и другата евиденција на овластеното лице кое врши контрола во име на Агенцијата согласно со членот 53 став (3) од овој закон;
- 2) не ги отстрани незаконитостите согласно со членот 53 став (5) од овој закон;

- 3) не ги врши чувањето на средствата, работењето во врска со тие средства и евиденцијата на пензиските фондови одделно за секој задолжителен пензиски фонд, одвоен од другите коминтенти и одвоен од сопствените средства, работење и евиденција согласно со членот 115 став (4) од овој закон;
- 4) не преземе активности за усогласување со одредбите од членот 116 став (2) во период не подолг од три месеци од денот кога престанала да исполнува некој од условите согласно членот 116 став (3) од овој закон;
- 5) не ги исполнува надлежностите од членот 117 на овој закон;
- 6) постапи спротивно на членот 118 од овој закон;
- 7) ги покрива штетите од средствата на задолжителниот пензиски фонд спротивно на членот 120 став (2) од овој закон;
- 8) не обезбеди потполна доверливост на податоците согласно со членот 120 став (4) од овој закон;
- 9) не ја извести Агенцијата кога сака да го откаже договорот за чување на имот согласно со членот 121 од овој закон, и
- 10) во случај на раскинување на договорот за чување имот, не ги исполни обврските од членот 123 став (2) на овој закон.

(2) Глоба до двократен износ од ставот (1) на овој член ќе се изрече на чувар на имот ако со прекршокот од ставот (1) на овој член прибавил поголема имотна корист или предизвикал поголема имотна штета.

(3) Глоба во износ од 400 до 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок од ставот (1) на овој член и на одговорно лице за прекршок во чуварот на имот.

(4) За прекршоците утврдени во овој член прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд.“

Член 136-а

(1) Глоба во износ од 200 до 250 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на физичко лице доколку како:

1) член на управен одбор, на надзорен одбор и одговорно лице за: инвестиционите одлуки, управување со ризици, внатрешна ревизија, индивидуални сметки, маркетинг, контрола на агенти и пресметка на програмирани повлекувања не ја исполнува фидуцијарната должност од членот 18-а став (1) од овој закон.

2) како лице одговорно за индивидуални сметки не се придржува кон обврските од член 21 став (8) на овој закон.

3) актуар не се придржува кон обврските предвидени во членот 21-б ставови (5), (6), (7) и (10) од овој закон и

4) лице одговорно за управување со ризици не обезбедува објективна анализа на ризиците и не го советува правилно управниот одбор согласно со членот 21-в став (3) од овој закон.

5) како агент на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови не се придржува кон обврските и ограничувањата предвидени во членот 75 ставови (1) и (2) од овој закон

6) лице одговорно за маркетинг не се придржува кон обврските од член 75-а став (1) од овој закон;

7) лице одговорно за контрола на агенти не се придржува кон обврските од член 75-а став (2) од овој закон;

8) како агент на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови не се придржува кон обврските и ограничувањата предвидени во членот 77 ставови (2) и (3) и (4) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 50 до 60 евра денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на кандидатот ако постапи спротивно на член 77-е ставовите (2), (3) и (4) од овој закон.

ИЗЈАВА ЗА УСОГЛАСЕНОСТ НА ПРОПИСОТ СО ЗАКОНОДАВСТВОТО НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА СО КОРЕСПОНДЕНТНА ТАБЕЛА

Бр. / Nr. 09-3961/16
20 ___ год. / viti

1. Правен пропис	
1.1. Назив на прописот	Предлог на Закон за изменување и дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување
1.2. Предлагач	Министерство за социјална политика, демографија и млади
1.3. ЕПП број	Овој Предлог закон не е предмет на усогласување на правото на ЕУ, туку во истиот се вршат соодветни измени и дополнувања коишто се од национален карактер, а Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување е усогласен со правото на ЕУ согласно Изјава за усогласеност на овој Закон, со ЕПП број 2008.0900.4540
1.4. Број и назив на поглавјето од правото на ЕУ согласно Националната програма за усвојување на правото на ЕУ	
2. Усогласеност на предлогот на прописот со одредбите на Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Република Македонија и Европските заедници и нивните земји членки	
2.1. Одредба од Спогодбата која се однесува на нормативната содржина на прописот	
2.2. Дали правниот пропис е во согласност со одредбите од Спогодбата	☒ Да ☐ Не
2.3. Причини за неисполнување, односно делумно исполнување на обврските кои произлегуваат од наведените одредби на Спогодбата	
3. Усогласеност на предлогот на прописот со изворите на правото на Европската унија	
3.1. Одредби на примарните извори на правото на ЕУ	
3.2. Степен на усогласеност со секундарните извори од правото на ЕУ	
ЕУ пропис -CELEX бр.	☐ потполна усогласеност ☐ делумна усогласеност ☐ неусогласеност
ЕУ пропис -CELEX бр.	☐ потполна усогласеност ☐ делумна усогласеност ☐ неусогласеност
ЕУ пропис -CELEX бр.	☐ потполна усогласеност ☐ делумна усогласеност ☐ неусогласеност
ЕУ пропис -CELEX бр.	☐ потполна усогласеност ☐ делумна усогласеност ☐ неусогласеност
ЕУ пропис -CELEX бр.	☐ потполна усогласеност ☐ делумна усогласеност ☐ неусогласеност
3.3. Причини за делумна усогласеност или неусогласеност со секундарните извори на правото	
3.4. Усогласеност со останати извори на правото на ЕУ	

3.5. Рок во кој е предвидено постигнување на потполна усогласеност на предлогот на прописот со правото на Европската унија

3.6. Кореспондентна табела (прилог)

4. Превод на изворите на правото на Европската унија и правниот пропис

4.1. Дали горенаведените извори на правото на ЕУ се преведени на македонски јазик и ако се преведени, наведете го изворот на преводот.

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
REPUBLIKA E MAQEDONISE SE VERIUT
МИНИСТЕРСТВО ЗА СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА,
ДЕМОГРАФИЈА И МЛАДИ - СКОПЈЕ
MINISTRIA E POLITIKES SOCIALE E
DEMOGRAFISE DHE ET RINJVE - SHKUP

Бр. / Nr. _____
06-10-2026 20 ____ год. / viti

Извор:

Доколку извор на преводот не е Секретаријатот за европски прашања, преводот задолжително треба да се достави до Секретаријатот за европски прашања.

4.2. Достапност на преводот на изворите на правото на ЕУ

4.3. Дали предлог прописот е преведен на англиски јазик?

☐ ДА

☐ НЕ

4.4. Достапност на преводот на предлог прописот

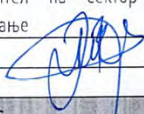
5. Стручна помош и мислење

(Европска комисија, КАРДС, ИПА, ТАИЕХ, СИГМА, држава членка на ЕУ, Совет на Европа, домашни стручњаци и др.)

5.1. Учество на техничка помош и консултанти во изработката на предлогот на прописот

5.2. Дадено мислење за усогласеноста на прописот

Раководител на надлежниот сектор

Име презиме:	Даниела Божиноска
Звање и работно место:	Раководител на сектор за пензиско и инвалидско осигурување
Потпис:	
Датум:	

Раководно лице/функционер во органот изработувач на правниот пропис

Име презиме:	
Потпис:	
Датум:	06.10.2026

Раководно лице/функционер во органот предлагач на правниот пропис

Име и презиме:	Гоко Велковски
Потпис:	
Датум:	06.10.2026

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОЦЕНКА НА ВЛИЈАНИЕТО НА РЕГУЛАТИВАТА

Назив на министерство:	Министерство за социјална политика, демографија и млади
Назив на предлогот на закон:	Закон за задолжително капитално финансирано пензииско осигурување
Одговорно лице и контакт информации:	Јехона Рамадани Jehona.Ramadani@mtsp.gov.mk
Вид на Извештај	☒ Нацрт
Обврската за подготовка на предлогот на закон произлегува од:	Министерство за социјална политика, демографија и млади
Поврзаност со Директивите на ЕУ	Воведувањето на мултифондови (растечки, балансирани, конзервативни портфолија) нема директна, но има индиректна поврзаност со европската регулатива. Тоа значи дека ЕУ не бара експлицитно воведување на модел на мултифондови, но многу други земји од ЕУ (Хрватска, Словачка, Балтичките земји, Полска) ги воведоа мултифондовите во хармонизација со европските стандарди за управување со ризик, транспарентност и заштита на штедачите, што индиректно го прави релевантно и за Македонија.
Дали нацрт извештајот содржи информации согласно прописите кои се однесуваат на класифицираните информации	☒ Не
Датум на објавување на нацрт Извештајот на ЕНЕР:	03.12.2025
Датум на доставување на нацрт Извештајот до Министерството за информатичко општество и администрација:	
Датум на добивање на мислењето од	

Министерството за информатичко општество и администрација:	
Рок за доставување на предлогот на закон до Генералниот секретаријат	

1. Опис на состојбите во областа и дефинирање на проблемот

1.1 Опис на состојбите

Со Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување се уредува задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, основање и работење на задолжителните пензиски фондови и друштва за управување со задолжителни пензиски фондови, како дел од системот на пензиското и инвалидското осигурување. Задолжителните пензиски фондови и друштвата се основаат со цел да примаат придонеси од осигурениците обврзани врз основа на закон, да ги вложуваат во финансиски инструменти, да вршат распределба на акумулираните средства и да вршат исплати на програмирани повлекувања согласно со закон. Со овој закон се основа Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување.

Со овој Предлог-закон се предлага воспоставување на **три вида на портфолија** во рамки на задолжителните пензиски фондови – **растечко, балансирано и конзервативно портфолио** – кои претставуваат посебни делови на задолжителниот пензиски фонд и се разликуваат согласно нивото на инвестиционен ризик и структурата на вложувања. Утврдувањето на видот на портфолио се врши **во зависност од возраста на членовите на задолжителните пензиски фондови** во задолжително капитално финансирано пензиско осигурување.

Со воведување на повеќе фондови со различно ниво на ризичност се овозможува:

- Обезбедување поголем очекуван принос за помладите членови на задолжителните пензиски фондови преку повисоко ризични портфолија.
- Зголемување на стабилноста за членовите кои се приближуваат кон пензија преку преминување во балансиран портфолија кои комбинираат принос и умерена заштита од пазарни флукуации.
- Намалување на ризичноста со приближување кон пензионирање, со цел заштита на досега акумулираните средства преку конзервативни стратегии на инвестирање и минимизирање на можните пазарни шокови во завршната фаза од членството.

1.2 Причини за проблемите кои се предмет на разгледување

Проблемите произлегуваат од постојната едностепена структура на инвестирање на задолжителните пензиски фондови, која не овозможува усогласување на инвестицискиот ризик со возраста на членовите на задолжителните пензиски фондови. Ова резултира со недоволна заштита за

членовите кои се блиску до пензија и ограничени можности за повисок принос кај помладите членови.

2. Цели на предлог регулативата

Целта на воспоставувањето на повеќе портфолија во задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување е да се обезбеди усогласена и систематска распределба на ризикот при инвестирањето во зависност од возраста на членовите на задолжителниот пензиски фонд. Со тоа се овозможува постепено намалување на ризичното изложување на членот на пензиски фонд со приближување на возраста за остварување право на пензија. Исто така, за помладите членови на задолжителните пензиски фондови целта е да се овозможи поголем очекуван принос преку повисоко ризични портфолија.

3. Можни решенија (опции)

3.1 Опис на решението „не прави ништо“

Ова решение би значело продолжување на тековниот модел што подразбира задржување на постојната состојба, односно преземање какви било законски или подзаконски измени. Во овој случај, кај задолжителните пензиски фондови не се овозможува решавање на проблемот со неусогласениот на инвестицискиот ризик со возраста на членовите и не се обезбедува дополнителна заштита на средствата на членовите на пензиските фондови во периодот непосредно пред пензионирање. Исто така, не се подобрува долгорочната одржливост и ефикасност на системот, ниту пак се следат современите меѓународни практики, вклучително и моделите на животен циклус (life-cycle investing). Остануваат ограничени можностите за оптимизација на приносите за различни возрастни групи, што може да резултира со пониска адекватност на идните пензии.

3.2 Опис на можните решенија (опции) за решавање на проблемот

Во насока на надминување на идентификуваните слабости во постојниот систем – постоење единечното портфолио кое не овозможува усогласување на инвестицискиот ризик со возраста на членовите потребно е да се пристапи кон воведување повеќе портфолија во задолжителните пензиски фондови (мултифондови). Ова би значело воведување на растечко портфолио (повисока ризичност), балансирано портфолио (умерен ризик) и конзервативно портфолио (ниска ризичност).

4. Проценка на влијанијата на регулативата

Можни позитивни и негативни влијанија од секоја од опциите:

4.1 Економски влијанија

Се очекуваат позитивни економски влијанија во делот на подобрување на стабилноста и предвидливоста на пензискиот систем, што може да придонесе кон повисока доверба и зголемување на вкупните вложувања. Исто така и поттикнување на долгорочното штедење и раст на средствата под управување, со што се зајакнува домашниот финансиски пазар. На овој начин ќе постигнеме усогласување со меѓународни стандарди што може да го подобри кредитниот рејтинг и инвестицискиот амбиент. Новото законско решение ќе придонесе и кон намалување на административни бариери и подобрување на ефикасноста на институциите.

4.2 Фискални влијанија

НЕ

4.3 Социјални влијанија

НЕ

4.4 Влијанија врз животната средина

НЕ

4.5 Административни влијанија и трошоци –

а)

б)

5. Консултации

5.1 Засегнати страни и начин на вклучување

Засегнатите страни од предлог Законот се пензиските друштва, членовите на пензиските фондови и идните членови. Тие се активно вклучени во процесот на изработка на измените на Законот преку организирање на работни состаноци, доставување писмени коментари, размена на релевантни податоци и спроведување консултации.

Сите добиени предлози, забелешки и коментари од засегнатите страни се соодветно разгледани и земени предвид при финализирањето на предложениот текст на Законот.

6. Заклучоци и препорачано решение

6.1 Споредбен преглед на позитивните и негативните влијанија на можните решенија (опции)

Спроведената анализа на опциите покажува дека предложеното нормативно решение создава повисоко ниво на усогласеност со целите на воведување на мултифондови, зајакнување на заштитата на членовите во капитално финансираното пензиско осигурување и подобрување на ефикасноста на финансикиот пазар.

6.2 Ризици во спроведувањето и примената на секое од можните решенија (опции)

Опцијата „без интервенција“ би довела до задржување на постојните слабости, ограничена флексибилност на пензиските друштва и потенцијални ризици за долгорочните приноси на членовите на пензиските фондови. Предложената опција носи позитивни ефекти и унапредена регулаторна рамка, како и јасни правила за распределба на средствата во повеќе фондови, подобра транспарентност и предвидливост на работењето на пензиските друштва, поголема усогласеност со меѓународната практика.

Идентификуваните потенцијални негативни влијанија се ограничени и претежно се однесуваат на краткорочни административни прилагодувања на друштвата и потреба за техничка адаптација на системите.

6.3 Препорачано решение со образложение

Препорачаното решение во предлог Законот е воспоставување на систем кој овозможува **распределба на ризикот според инвестицискиот хоризонт на членовите на пензиските фондови** и обезбедува подобра заштита на нивните акумулирани средства. Ова решение е избрано како најефикасно бидејќи ја зголемува стабилноста на капитално финансираното пензиско осигурување; овозможува ефикасна распределба на инвестициониот ризик во согласност со возраста и времетраењето на инвестирањето на средствата на пензиските фондови; ја зајакнува довербата на членовите; придонесува за долгорочна одржливост на фондовите и овозможува усогласеност со меѓународни стандарди и најдобри практики во управувањето на пензиски фондови. Врз основа на анализата на позитивните и негативните влијанија на можните опции, ова решение ја балансира ефикасноста на системот со заштитата на интересите на членовите на пензиските фондови, со што се обезбедува оптимална имплементација на законските цели.

7. Спроведување на препорачаното решение

7.1 Потреба од менување на закони и подзаконска регулатива во областа или други сродни области

НЕ

7.2 Потребни подзаконски акти и рок за нивно донесување

НЕ

7.3 Органи на државната управа, државни органи и други органи надлежни за спроведување

7.4. Активности за обезбедување на ефикасно спроведување на предлогот на закон

За ефикасно спроведување на предлогот на Законот се предвидува преоден период за негова примена во кој пензиските друштва ќе ги прилагодат своите процеси и процесите за инвестирање на средствата на

пензиските фондови, ќе ги известат членовите на пензиските фондови и ќе им овозможат избор во рамките на Законот, а Агенцијата ќе направи измени и дополнувања на подзаконските акти.

8. Следење и евалуација

8.1 Начин на следење на спроведувањето

Следењето на спроведувањето на измените ќе се врши континуирано преку интегриран систем на надзор, известување и анализа. Министерството за социјална политика, демографија и млади како креатор на политиката на пензискиот систем во координација со Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС) ќе ја следи примената на прописите преку редовно прибирање на податоци од пензиските друштва за работењето на пензиските друштва, пензиските фондови и чуварите на средствата на пензиските фондови.

8.2 Евалуација на ефектите од предлогот на закон и рокови

8.1 Евалуација на ефектите од предлогот на закон и рокови

Нацрт Извештајот за проценка на влијанието на регулативата е изготвен во согласност со

Изјава од министерот

Врз основа на резултатите од анализите прикажани во Извештајот за проценка на влијанието на регулативата сметам дека препорачаното решение (опција) претставува најдобар начин за решавање на проблемот и постигнување на очекуваните ефекти на најекономичен начин.

Датум: 2026 година

Ѓоко Велковски

потпис на министерот

